

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

ÖKÜZ

aman tanrım, göremiyorum.. göremiyorum.. kör oldum

“ BİR KURBAĞAYI PIŞIRMek İÇİN KAYNAR SUYUN İÇİNE CANLI CANLI ATARSAN, BUNU İMKANI YOK BAŞARAMAZSIN. HAYVAN KENDİ REFLEKSLERİ VE ACISI SAYESİNDE ANINDA TAVANA KADAR ATLAR. HALBUKİ HAYVANI NORMAL BİR SU KABİNİN İÇİNE KOYARAK VE ISIYI AZAR AZAR ARTTIRARAK KAYNATIRSAN, GİK DİYEMEDEN ÖLÜMÜNE KADAR GİDER. ”

(Dr. Selçuk Erez, bir öğle yemeği sırasında ressam Bedri Baykam'a Türkiye ve Refah-Yol pratiğini böyle bir örneklemeyle anlatmıştır.)

VAV AŞ VAV AŞ
Pişiyoruz!

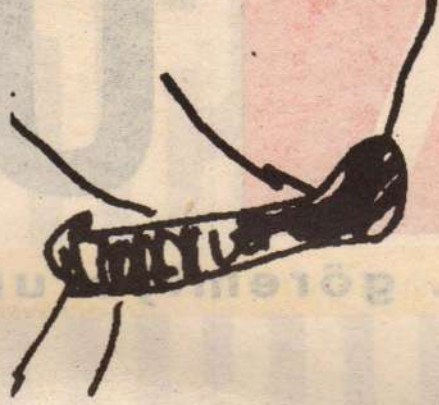
ORHAN PAMUK

Gece Sivrisinek

Yataktan fırladım, kalktım. Nerede lamba? Buldum. Yabancı bir oda daha yabancı bir gece. Ben ne yapıyorum burada? Nerede sivrisinek?

Gece sivrisinek acımasız ve kararlı. Dediler ki: "Sivrisineğe dikkat et" dediler. "Aman kapını açık bırakma. Bak o aleti fişe takacaksın, üzerine o mavi tabletlerden bir tane koyacaksın. O zaman sivrisinek kaçıyor rahatsız etmiyor" dediler.

Kapıyı açık bırakmadım, aleti fişe taktım, tableti koydum, ama sivrisinekten kurtulamadım. Kurtuldum sanmıştım, kafamı yastığa gömmüş, belki biraz da uyuklamıştım ki kendimi gecenin ortasında sivrisineğin uçuşu altında çaresiz ve yapayalnız buldum.

Vızıltısını duydum. Hayır bu o değil dedim. Oymuş. Üzerime konduğunu duydum. Ne kötü!

Şimdi sivrisinek kanımı emiyor. Şimdi mi? Kıpır-

dadım. Vızıltısını duydum. Sustu. Nereye kondu? Üzerimde mi, gitti mi? Gitmiştir belki dedim kendime, uyu, başka şey düşün, uyu. Başka şey düşünüyorum, sivrisineğe aldırış etmiyorum: Yarın sabah kalktığım zaman ben, çocukluğumun bahçelerinde ve vapur iskelesinin oradan geçen hangi vapura binseydim ben zaten şimdi gemiyi bakın kaptan nasıl gidiyorum uykunun karanlığına doğru gemim benim, mışıl mışıl.

Sivrisinek! Gene duydum onu! Nasıl da sokuluyor! Aldırma, diyecektim. Sivrisinek bana mı kondu? Kanımı emiyor, ne oluyor. Kıpırdadım. Kulağımın, kulağımın dibinde, kulağıma kondu.

Yataktan fırladım, kalktım. Nerede lamba? Buldum. Yabancı bir oda daha yabancı bir gece. Ben ne yapıyorum burada? Nerede sivrisinek?

Baktım o mavi alet ısınmış çalışıyor. Ama sivrisinek aldırış etmiyor.

Sivrisinek değil, sivrisineklermiş. Bir tane başucumda. Perdenin tülleri içinde bir tane. Bir tane daha yukarıda, duvarda... Birden kendimi kaybettim.

Çıplak avucumla duvarlara, perdeler, dolabın kenarına ne kadar vurdum bilmiyo-

rum. Elim ve duvar kan izleri içinde. Bu sineğin, sivrisineklerin emdiği benim kanım. Ölün o zaman sizler, ölün bakalım...

Alet niye etkisiz? Yeter artık, hepsi öldüler. Lambayı söndürdüm ve yat-

tım. Kendime ve gücüne güvenirim; uyumuşum.

Ne kadar uyumuşum bilmiyorum. Sanki bilmediğim bir gemide, bilmediğim bir denizde, hiç bilmediğim bir gecede uyandım. Nereye gidiyormuşuz, bilmiyorum.

Bildiğim tek şey, tanıdık tek ses: Sivrisinek.

Ne kadar da umutsuzdur bazan hayat, ne kadar acımasız.

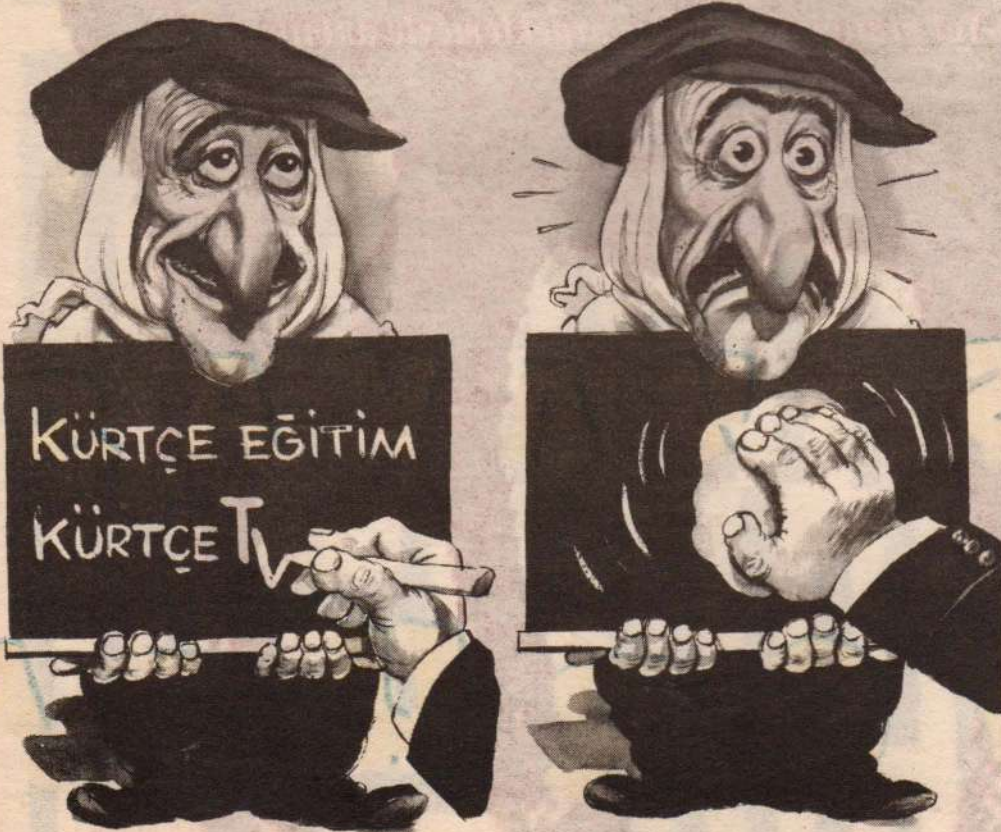
Âma belki o değildir o belki. Belki beni ısırmasın artık belki. Isırsa bile bir şey olmaz artık belki. Kafamı omuzlarıma iyice arasına alırsam ve ellerimle, bak sivrisinek bak nasıl koruyorum kendimi görsen bir şey yapmazsın sen belki...

Bilmiyorum. Bekliyorum. Bazen en iyisi unutmak, diyorum.

İllüstrasyon: Orhan Pamuk

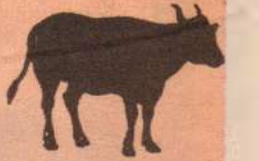
..... Musa Kart

YAZBOZ TAHTASI!

CAN YÜCEL

Eşber'e

Gökyüzünün aslanagzı aseton kokuyor.

Dünya kadar koğuşun dip ucundaki buluttan ranzada

Aç açına kurulmuş onbeşlik bir zekeriya sofrası

Buğday, kuşüzümü, fasulye, safran, tarçın, özetle aşure

Bir rüyayı bozuyorlar niyetsiz bir oruç niyetinde

Neden çıkmış bu köprü? Soru arkada mutlu bir çift

Önde bir çığlık: İNSANLIK ONURU İŞKENCEYİ YENECEK

Alman ressam NUNGH bile böyle bağırmamıştır.

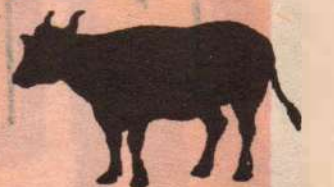
Köşede santuna dalmış Eşber

Onbeş yıl sonra göreceği aydınlığı anlatıyor.

Etrafına toplanmış fareler

Sinop cezaevinde dip kapakta bile

Koşturacak bin hava vardır.

Kuzguncuk /96

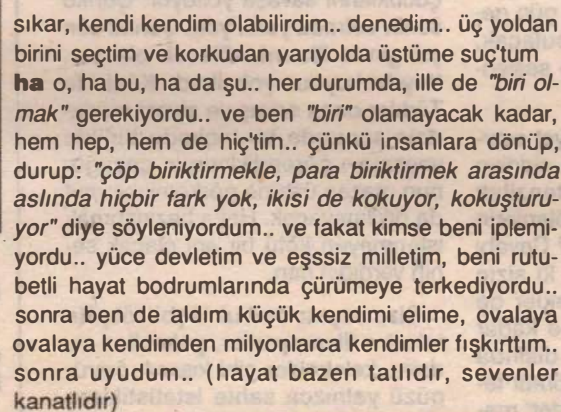

her şey şaka yollu, masum bir iddia'yla başladı..
IQümü ölçturdüm, albırt aynştayn'dan iki kalem yüksek çıktı.. kendimden bunu hiç ummazdım, canım fena sıkıldı

Bir kavşakta dondum, kaldım.. önümde kız gibi iki yol belirdi.. aklımı ve hayatımı ya *albirt aynştayn* gibi, ya da *cim morrison* gibi çar çur edecektim.. ikisi de hoş seçenek değildi aslında, ikisine de ben gelemedim.. sonra, aklıma, o hep bütün gün yangelip yatan adam'ın meşhur fıkrası geldi.. hani adam bütün gün yangelip yatıyormuş da, hani aklievvel hıyarın biri gelmiş, "*çalışsana, zengin olursun*" demiş de, hani o hep bütün gün yangelip yatan adam da "*çalışınca, zengin olunca ne olacak*" diye sormuş da, hani o aklievvel hıyarın biri de, "*daha huzurlu yangelip yatar-*

nihayet önumde, birbirinden şık, iki şık vardı.. ya, *albürt aynştayn* gibi, aklımlı ve hayatımı, insanlık uğruna heba edecektim.. ya da, *cim morrison* gibi, aklımlı ve hayatımı, kendimin uğruna veba edecektim hadiseyi duyan kimi arkadaşlar *"güzel ve duyurgaçlı insan ol, bizi kurtar, dünyayı güzelleştir, her şeye cevap ver, bizi rahatlat"* diyorlardı ve fakat içim *"dünyanın şu hali bu on milyar hayvanogluinsan'ın bir şaheseri değil mi, kendini, hayatlarını, birbirlerini sevmeyen bu bok çuvalları için neden kılımlı kıpırtıdayım ki"* diyordu

hadiseyi duyan kimi arkadaşlar da "*marcinal ol, uça dolaş, bütün kadınlarla yat, alkolik ol, kendini as, kendini bize kurban et, hayata geyik muhabbeti olarak kal, mevzu olsun torba dolsun*" diyorlardı
ve fakat içim onlara da, "*hadii leeen*", deyip kestirip atıyordu.. ee, ne yapacaktım ben şimdi.. bu şimdiki ülke açmıyordu beni, bu şimdiki dünya dar geliyordu, bu şimdiki hayat laçkalaşmış ve bana keyif vermiyordu.. eh, tutup *IQ*ümle övünecek kadar, onun nimetlerinden faydalanacak derecede de bir aptal değildim.. peki ben ne yapacaktım şimdi.. biri ya beni vursun, ya da beni vursundu.. başkalarının algılaya yetisine mahkum bir akılla çok acı çekiyordum.. iktidar olmak ve yönetmekse bana ar geliyordu.. *IQ*üşü yüksek bir aklımla, ne emmeye geliyordum, ne de gömmeye.. tam sopalıktım yani.. ve fakat işte önümde iki seçenek vardı.. iki tercih, iki bedel.. iki ucu *IQ*ülü, boklu değnek.. ikisini de seçmeyip *albirt morrison* veya *cim aynştayn* olabilirdim.. veya büzüğü

on ^b üç ⁱ artı ^r bir

[illegible]

Cezmi Ersöz

SEVGİLİMİN ADI KALAŞNIKOF

Üç yiğit asker,

beş fakir gerilla daha öldü

Sevgilimin adı Kalaşnikof

En uzun ömrü aşkımızın

Üç yiğit gerilla, beş fakir asker

Efendiler çok yaşamanızı istemiyor

Çiçekler, kediler, bisikletler

Sizden daha uzun ömürlü

Sevgilimin adı Kalaşnikof

En uzun ömrü aşkımızın

ŞEHADETİN SIRRINA ERDİK

Yıldırım Türker

Siz, hayatı makul hiçbir ölçüte tahvil edilemeyenler, yoksullar ordusu, kelebekler gibi kısacık ömrünüzü yalnızca sahte istatistiklere veriyorsunuz.

Çok boyutlu, karmaşık bir durum karşısında kendini çaresiz, dilsiz hisseden insan, o meselenin kunt kapısı karşısında üşürken "Neden?" diye sorar. Her şey bu "neden?"in dile gelmesiyle başlar. O kapının anahtarı, çoğunluk bir tek sorudur. O canalcı soruyu sordüğümüzde; öncelikle düşünebildiğimiz sonra da sormaya cüret ettiğimizde o kapının aralandığını, bize umut vadeden, tanıdık bir ufuk çizgisinin önümüzde uzandığını görürüz. Meselenin özünü kavrayan o soru bir kez soruldu mu, artık o muammanın gölgelediği dünyamızı anlamaya başlarız.

Geçen gün televizyonda, Cuma Anneleri'nin 'şehit' oğullarının mezarları başında gerçekleştirdikleri gösteride bir baba savaşa yönelik anahtar soruyu soruverdi. Biliyor olmanın, bildiğinin bunca basit ama bunca zamandır örtbas edilemediğini de bilmenin öfkesiyle titreyerek kameralara haykırdı: "Neden şehit olanların yüzde doksanı yoksul? Neden ölen zengin çocuğu yok?"

Bu soru, hem de bir "şehit" babası tarafından sorulduğu anda savaşın sona ermesine yönelik bir umut da filizleniverdi bezgin hayatımızın orta yerinde. Çünkü soru, doğru soruydu. Artık bu savaştan söz ederken bu asal soruyu hesaba katmadan hiçbir söz üretmeyiz.

Babanın sorusu, bu savaşın miladı olmuştur. Yanıbaşında, acısını kolay taşıyabilmek için şehadet mer-tebesinin onuru üstüne hırçın ve çaresizce haykıran bir "şehit" yakını militanı, bir kadın susturdu. "Ne şehidi be? Oğullarımızı alıp götürüyorlar..." Kadının sözünü kesiveren program yapımcıları daha sonra mezarlıkta kocaman Türk bayraklarına sarılmış acılı insanları gösterdi. "Kahrolsun PKK" diye bağıyorlar, bazıları yoksul elleriyle kurtbaşı yapmaya çalışıyordu. Ama, o soru sorulmuştu işte! İçli yanan, Türkçeyi birkaç kelime dışında konuşamayan yaşlı bir ananın elinde 'Kahrolsun Oligarşi' pankartı tutuştursanız da, onu bayrağa dolayıp 'oğlum vatanı feda olsun' dedirtseniz de gerçek yoksulluk ve acının dili gün gelecek kendi kelimelerini bulacak, dünyasını kendi hakikatiyle seslendirecektir.

O babanın belki hakkaniyet sınırları içinde kalmak, belki de ciddiye alınmak için göze aldığı tenzilatı sorgulayalım ilk. Bir kere ölenlerin yüzde yüzü yoksul. Neden? Cevabı korkmadan verelim: Tabii ki sizin çocuklarınız ölüyor. Ölecekler de daha. Bayraklara sarınıp ne kadar ısınabilirsiniz? Bayrağınız dışında kaç kat giysiniz var? Kışa kömür tedarik edebildiniz mi? "Şehadet" matah bir kahramanlık olsa onun da sefasını zenginler sürerdi, hiç merak etmeyin. Neden, öyle mi? Çünkü siz tüketici değilsiniz. Kıyıda yaşıyorsunuz. Ne yeyip, ne içtiğinizi bilen yok. Bu dünyada tüketici olarak kayda düşmeyenlerin esamesi okunur mu? Et yiyemezsin; Maret'in seninle işi var mı? Allah bilir, domates biberinin evinin önündeki bir karış toprakta yetiştiriyorsun ya da köyden geliyor; Tamek seni ne yapsın? Belki bir çakmaklık benzinin vardır; Shell tepene sıçsa yeridir. Minibüslere doluşur ya da otobüs kuyruğunda beklersin; Tofaş adını ammaz. Hayatında bir bankayla şöyle saygın mudi cinsinden iliş-

kin oldu mu? Beymen'i duymamışsın, hangi pazardan alıyorsun basmanı? Söz üretenlerin anlayamadığı tuhaf bir denge tutturmuş, yaşayıp gidiyorsun. Kendini adamdan hissetmen için arada seçimlere davet ediliyor, konu komşuya büyüklene büyüklene gidip oyunu katillerine veriyorsun. Ya da gariban oğlunu alıp şehit ediveriyorlar. Al sana vatandaşlık!

Ön tekerlekler sola dönük, sanırım şoförün penceresi açık, kız huzurlu, araba temiz. çiçekleri solmasın diye oturmaktan vazgeçip, her an gidebilir(ler). eğer kalır(lar)sa, çiçekleri saçlarına takar, belki de ön kaputa uzanır. hava sıcak olmalı, arka koltuğa geçmeyecektir. sonra tahminimce (♥ ♥ ♥). ee, insanın arabası olması işte böyle birşey.

**BAKTIĞI BİRİ VAR (OLMALI).
GÜLÜMSEDİĞİ
BİRİ VAR
(ÇİÇEKLERİ
TOPLAYAN).**

adı en güzel araba, samandan araba ("öküz"ün arabası), şoför mahali en az düğmeli araba, arması "geyik" araba, anadol'u'nun arabası ("u"su nerede? sahibinin "u"tancında), utanılan araba, farları sarılık geçirmiş, ön panelinde kendi kendine ağlayan araba, hiçbir klipste olmayan araba ("gider mi gider" değil, gider mi bilmem araba), "ona da binilir mi be" denen araba, varolma işlevi bitince, yeni anlam yüklenebilen araba (o da ne deme! gerisi kesilip, üzerine "yük ve eşya taşınır" yazılan araba).

elinde altı papatyası, yüzünde içten gülümsemesi, boynunda altın zinciri, ekose eteğiyle araba(sı)nın üzerinde. ön kaput çokmedigine göre, ya kız çok hafif, ya araba çok sağlam (yorumu size bırakmam en iyisi).

Ali Eroğlu DELİ ORHAN

Güldüğünü pek görmedim ama, içli içli ağladığı olur Orhan'ın. Hiç konuşmaz!.. Sigara üstüne sigara içer. Şimdiye kadar kimse konuştuğunu duymamış.

bazen içinde bir şeyler kopar, hayalindeki insanları cadde boyunca kovalar. Eğer Orhan'ı tanımiyorsanız, sizi kovaladığını anlayana kadar uzun süre beraber koşarsınız.

Aslında kimseye zararı yoktur. Ağaçlarla, çöp tenekeleriyle kavgaya eder.

Yetmişaltı yılında ODTÜ'yu kazanarak ayrılmış Orhan memlekettten. Çok sevinmiş ailesi, arkadaşları, hatta para toplamışlar aralarında Ankara'ya gidebilmesi için.

Güzel gelmiş Orhan'a üniversite. Güzel kitaplar okumaya, güzel insanlarla sohbet etmeye başlamış.

İlk senenin sonunda, eve döndüğünde, biraz garip bulmuşlar Orhan'ı. emperyalizmden, sermayeden ve daha anlamadıkları pek çok şeyden bahseder olmuş. Bunları okuldaki derslerinde öğrendiğini zannedip sevinmiş annesi-babası.

İkinci senesinde üç arkadaşıyla birlikte, Ankara'nın fakir bir semtinde bekâr evi tutmuşlar. Rahat düşünüp konuşabildikleri evlerinde, büyük gruplar halinde toplanıp, sert tartışmalar da yapıyorlarmış.

O senenin sonunda Orhan memlekete dönmemiş. Okulla ilgili sorunları olduğunu söylemiş mektubunda.

Bir ay sonra acı haber gelmiş ailesine. Faşistler Orhan'ın evini basmışlar. Bir arkadaşını silahla vurmuşlar, ikisini de balkondan aşağı atmışlar.

Tek kurtulan ise Orhan olmuş. Saklandığı dolapta göz yaşları içerisinde ölümü beklemiş, gömmüş kendini dolabın karanlığına.

Alıp gelmiş ailesi evlatlarını. Ne okul kalmış, ne de eski Orhan.

Şimdi sürekli oturduğu bankanın önünde gelen geçeni seyrederek, laf atsanız bile ağızdan tek kelime çıkmaz. Bir an gelir canlanır. Fırlar oturduğu yerden! Kaçar sokaklar dolusu. Koşar! Koşar! İki yumruk da sıkılır.

Durur aniden ağacın önünde, amansız bir kavgaya başlar. Kurtarmak ister sanki ağaçtan arkadaşlarını, durmadan saldırmır! Yumruklarıyla, tırnaklarıyla uğraşır, kurtaramaz. Çaresizlik içinde yakar sigarasını, döner kafasının içindeki karanlık dolabına.

Arada sırada tekrar arkadaşlarını kurtarmak için aniden fırlayıp koşsa bile, nafi! Belki bundan sonraki hayatını kafasındaki o karanlık dolabın içinde geçirecek Deli Orhan...

GECEDESTE

(Çıkmamış Bir Kitaptan Numarasız Sayfalar)

Ferhan Şensoy

uzun izmir şarkısı

santana pavyonun karşısı

blok flüt izmirlemece

sosyal demokrat bir imece

yani imememece

izmir acayip bilmece

bilinememece

sanırım güvercinlerin tatili bu gece

artık tütün kokmuyor

izmir'in sokakları

hoş ben biraz nezleyim

fakat izmir benden beter durumda

izmir zaten intiharı düşünüyor

ece ayhan'dan gizli

izmir'in gizemi

taşra olduğunu bilmemesi

sayın izmir kuşlarınız nerede

çok yoruldum pis deniz

kalakaldım otelde

palmyeler çok sümsük

izmir birden güvensiz

çöp-şişciler tedirgin

izmir artık anlamsız

yaşlandığını algılamamanın izmir'i

duymazsın bok kokusunu

artık izmir çok eski anılardır

bir sokak köşesi

arada unutulmuş bir rum evi

eskiden kalma bir atatürk heykeli

artık izmir terkedilmiş

güvercinsiz bir yerdir.

SOSYOLOK ECEVİT

Biz toplum olarak, bir köpek yavrusunun hafif nemli burnunda yaşama sevinciyle bütünleşecek miyiz, alabildiğine?..

İnsanların hayvanlar alemiyle dengeli ilişkiler kuramadığı bir toplumdan sözcüğümüze göre bu sorunun cevabını iki kelimeyle vermek mümkün: Hayır, bütünleşemeyeceğiz! Ne acı...

Son dönemlerde sıkça duyduğum ve her duyuşumda adeta büyülediğim bir söz var: yaşanmışlıkların tortusu... Şimdi dönüp geriye bakıyorum da, insanımızın hayvanlar alemiyle ilişkisi konusunda, yaşanmışlıklardan geriye pek acı tortular kalmış. Acı tortular, çirkinlikler, terbiye kavramıyla bağdaşmayacak davranışlar... Hele bir tanesini unutmam mümkün değil: Yıllar önceydi, üç katlı bir apartmanda oturuyordum. Bir gece geç vakit, alt katın bahçeye açılan kapısından garip sesler gelmeye başladı. Alt kattaki komşumuz küfürler ediyor, baam güüm bir şeyler oluyor. Usulca-cık pencereye yaklaşıyordum ki, üst kattakilerden birinin aşağıya seslendiğini duydum: "Hayrola İhsan Abi, n'oluyor?" Bugün bile üzümlere naklediyorum. İhsan Abi'nin cevabı aynen şu şekildeydi: "N'olsun be a.. kuduğumun örümceği ölü numarası yapıyor! Yedik sanki."

Günce tuttuğum yıllardı ve o gece gün-ceme şöyle bir not düşmüştüm: "Ağlarını ören kader, toplumsal yaşamı çevreleyen örümcek ağları ve İhsan Bey'in davranışı... Gerçek nerede?" Sanırım duyarlı bir dönemdi. Neyse...

Bakınız her şey gelip gelip eğitim sorununa dayanıyor. İhsan Bey iyi eğitim almamış bir insandı ve hayvanlarla ilişkisi hayli seviyesizdi. Çevremdeki eğitilmiş insanlara, entelektüel dostlarıma bakıyorum da, onların hayvanlarla özellikle kedilerle olan ilişkileri bambaşka. Hele o ilişkilerin söze dö-külmesi... "Kedi özgür ruhludur", "kedi filozoftur" gibi saptamalarla başlayan bu yaklaşım zaman içinde "Kedi toplumsal ve/veya bireysel düzlemde iktidar ilişkilerinin yeniden üretilmesi ve/veya biçimlendirilmesine dikey eleştiri getirir", "kedi özleştirme olgusunu ideolojik temelde analiz eder", "Kedi cinsellik gerçeğini fantastik açılımlar üzerinden bir yaşam deneyimine dönüştürür" gibi sözlerle zenginleşti... Olaya bilimsel gözlem penceresinden bakıldığında iki olasılıkla karşılaşıyoruz: Kedi ya çok uyumlu bir hayvan ya da ikna kabiliyeti çok yüksek bir hayvan. Çünkü, bazı kedisever dostlarımla kedilerinin hayata, topluma ve ekonomi-politiğe bakışları tam bir uyum arz ediyor. Bir de, içkiyi fazla kaçırdıkları zaman, "Bu toplum kedinin değerini bilmedi, kimler meşhur oldu o anlamadı" diye yakınıp duran ya da "Lisedeyken bütün kızlar kediye aşık" gibi anılar anlatan arkadaşlarım var ki, sanırım onları zamanla daha iyi anlayacağız.

Elbette ki bu tür yaklaşımların filizlenebilmesi için uygun ortam gerekiyor. Yine çok yıllar önce tanıştığım bir Anadolu insanını düşünüyorum da... Hayvanlarıyla çok farklı ilişkiler geliştiren biriydi. Büyükbaş hay-

vanlarına Ekin, Hasat, Harman, İlkıyaz gibi isimler takmıştı. Onları davar diye horgörmez, hayvancıkların tüylerini kah mora kah turuncuya boyuyarak farklı estetik arayışlara girer, bu çabasının karşılığını da verimle, güzelliikle alırdı. Bir gün, o şirin köy evinin küçücük odasında "Valla beyim, bu işler bir işler ki..." diye başlamıştı söze. "Hayvan deyip geçtiğin, yedi renge tohum seren bilcanak çiçeği gibidir. Birinin ervahı diğerine uymaz. Bak bu ekin bir öküzdür ki, böylesi yoktur. Ama en kafallıları hasattır. Ziraat Pangası'nın tarımsal kredi politikasından yakınıp durur Hasatçık..." Ne yazık ki, bu insanımıza köyünde akıl hastası muamelesi yapılıyordu. Büyük kentlerde kedilere özgürlük felsefesi üzerine tez hazırlatılabilen toplumumuz, Anadolu Köyleri'ndeki öküzlere bir Ziraat Bankası eleştirisini çok görüyordu. Ne sancılı bir çelişkidir bu!

Başka sancılı yönleri de var toplumsal hayatımızın. Şimdi Anadolu'dan ve hayvanlardan sözediyoruz ya, bir kere adımız da çıkmış ya... Eminim birçok kişi eşeklerle cinsel ilişki konusuna gireceğini düşünü-yordur. Oysa bunu yapmayacağım. Dahası, bu tür esprilere son verilmesi yönünde de çağrıda bulunacağım.

Bakınız, toplumsal olguların yerine kucaklamayı tercih eden bir kişiyim. Sık sık kırsal alanlara açılıyorum. Ve eşek esprileri benim gibi bağımsız düşünen bir insanı bile öylesine etkilemiş ki, bir eşekle karşılaştığım anda ilk aklıma gelen şey eşeğin yük ve insan taşımacılığındaki rolü oluyor, maalesef. İffetsiz bir yaratığa, şerefini o üç dakikalık bedensel zevke kurban etmiş şehvet düşkününe bakar gibi bakıyorum kimi zaman eşeklere. Sonra düşünüyorum da, hayvancağızın suçu ne. Önyargılı olan benim... Bu düşünsel süreç boyunca gözüm bir eşeğe takılıp kalsa, hemen "Ooo, iyi keşistiniz, hoca bağladın mı işi?" gibi seviyesiz takılmaların muhatabı oluyorum, üstelik.

Ben çevremdeki seviyesiz insanları de-ğiştirmeye şansına sahibim. Ama bu toplum, hayvanlara bakışında bir denge sağlama şansına sahip mi? Bu saatten sonra, biraz zor görünüyor. Ve onun için, diyorum ki, biz toplum olarak bir köpek yavrusunun hafif nemli burnunda yaşama sevinci ile bütünleşemeyeceğiz. Ne acı...

Bu toplum yaraya bir de fıkıyla neşter atmaya ne dersiniz?

Öğretmeni küçük Ercan'a çıkışmış:

-Ercan, köpekler konusunda ödevin Er-türk'ünkiyle kelimesi kelimesine aynı.

-Tabii öyle olacak öğretmenim, aynı kö-peği anlattık çünkü!

Yine şükredelim ki, söz konusu olan, aynı eşeği yazmak değilmiş. Yoksa, Ercan'la Er-türk'ün aynı eşeğe yakınlaşmaları nasıl yorumlanırdı kimbilir; biçare hayvanın iffeti nasıl ayaklar altına alınır.

CİNS İSİMLER

"1967'de doğdu,
1971'de öldü!"

"İnsan yaşadığı yere benzer

O yerin suyuna, o yerin toprağına benzer

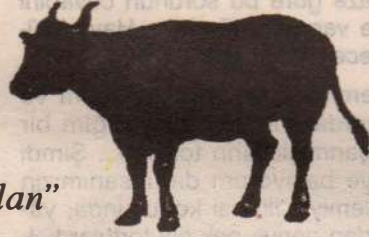
Hasretine, yalanına benzer

Anısı ıssızlıktır

Acısı bilincidir

Bıçağı gözyaşlarıdır kurumakta olan"

Edip Cansever

"Ben 1967 yılında Hakkari'de doğdum; 1971 yılında da İstanbul'da öldüm. İşte bütün hayatım."

Atı yıl boyunca derslerime girdi; altı yıl boyunca da her ders başlangıcında bu iki cümleden oluşan hayat hikayesini dinledim ondan. 1967 yılında İstanbul Üniversitesi'ne girmiş; 1971 yılında da bitirip Hakkari'ye gelmişti. Sadece dört yıl yaşadığını iddia ediyordu. Gerisi lafu güzaf, palavra, fasa-fiso...

Fakülte'de bir kıza aşık olmuştu. Ne yapar eder, sınıfta mutlaka kızın arkasına oturmaya çalışmış. Bakın, önüne falan değil; arkasına. Hep enseden görmüş kızı. Gözlerinin içine bakmaya korkuyormuş. İnsan en çok gözleriyle dış vurmuş aşkını; en çok gözden utanırmış. O da hep öyle yapmış; hiç ama hiç göz göze gelmemişler dört yıl boyunca. Hep uzaktan, hep ulaşılmaz bir duyguyla sevmiş kızı. Hayata geçirmemiş isteklerini, dilinin kilidini çözüp avaz avaz "seni seviyorum" diye haykırmamış; ama içten içe onu besleyen, onu büyüten, hayata bağlayan, hayatın ne denli yaşamaya değer bir şey olduğunu anlatan o onulmaz aşkı, dört yıl yaşatmış onu. Karşılığı olmadığı halde; kız bihaber olduğu halde... İçinde yaşattığı, içinde el ele tutuşup kirlere çıktığı sevdası onu dört yıl yaşatmış. Ve tek mil ömrünü de bu dört yıla sınırlamış.

Sonra gelmiş, evlenmiş bir kadınla, çoluk çocuk sahibi olmuş liseye de öğretmen... Ha, derslerden arta kalan zamanlarda da hırdavatçı dükkanını beklerdi. Hakkari'nin tek caddesinin üzerinde bulunan dükkanın önüne küçük bir kürsü atar, ayak ayak üstünde, uzaklardaki Sümbül dağına bakardı. Arada bir dükkanın önünden geçtiğimizde, öğretmenimizdir diye kafamızı çevirir, selam vermeye çalışırdık. Hiçbir öğrencinin selamını aldığı görülmedi. "Öğretmenim ama okulda, bu cadde üzerinde ise bir esnafım, gelip geçerken her esnafa selam vermek zorunda değilsiniz" der gibi, anlamsız bakardı yüzümüze, sigarasında derin bir nefes çeker, yine uzaklara, belki de İstanbul'da yaşadığı sadece dört yıllık ömrüne dalar; kendine geldiği zamanlarda da, ölüm dediğin böyle bir şey olsa gerek, hayat değil bu, bu sadece hayata asılmak diye geçirir içinden (nereden mi biliyorum, uzun uzun anlattı bana) dudaklarının kenarında bir müstehzi gülücük belirir, okkalı küfürler savururdu yaşadıklarına.

Onun ders saati bizim bayramımızdı. Onun dersi kaynamış bir saat demekti. Okulda verdiği derslerin bir boka yaramadığını, derslerin asıl sokaklarda verildiği anlatırdı. Sokak okuldu, sokakta yürüyenler de öğrenci; öğretmen mi, hayatın kendisi öğretmendi. Hayattan başka kimsenin, hiç bir Allah'ın kulu-

nun, hiçbir kula öğreteceği birşeyi olmazdı ona göre. Gezin bağırın, derste konuşun, canınızın istediğini yapın!

Biz de öyle yapardık. Her ders saatinde, o zamanların en muzır gazetesi olan "Pazar"ı alır, masasına koyardık. Derse girer, günaydın demeden "otur-run" der, masasına geçer, kısa hayat hikayesini anlatır, "Pazar" dergisini açar, içindeki çıplak kadın resimlerine dalar, ta ders saatinin bitimine kadar. Arada bir birşeyler anlatması tutardı; o zaman "savaşları çalışmayın çocuklar, biz devrimciler savaşa karşıyız; sınavda savaşları sormayacağım size, bize ne, kim kiminle ne zaman savaşmış, sadece Birleşmiş Milletler Örgütü ile NATO'yu çalışın, sorular oradan gelecek" der, yine kendi dünyasına dalar.

Bütün bunları yapardı yapmasına ama bir istisna... Kızlardan nefret ederdi. Düşman görürdü hepsini kendine. Erkekleri arada bir sözlüye kaldırırdı belirlenmiş, herkesin bildiği bildik sorularını sorar, kızlardan biri kalktığında da mutlaka ya Dandanakan veya Preveze deniz savaşını sorardı. Hani acemi bir kız çıkar da, "Hocam savaşları çalışmayın dediniz" derse, "bana mızımız yapma anam, anlat bakayım şu Dandanakan savaşını" der, ağlayan kızın gözyaşlarını seyretmekten özel bir haz alırdı.

İntikam alıyordu İstanbul'daki sevgiliden. Sınıftaki bütün kızları, sokakta karşılaştığı bütün kadınları onun yerine koyar, gözlerinin içine dört yıl boyunca bakmaya korktuğu kızdan öc alırcasına, hepsinin gözlerinin içine bakar, zaman zaman da taciz ederdi. Bundandır adı "sapık hoca"ya çıkmıştı, "seks manyağı" diyorlardı ona öğrencileri. Hiçbir zaman da, "hayır ben manyağı falan değilim, bilinçaltı diye birşey var, derinlerde gizli birşeyler beni böyle yapmaya zorluyor" demez, (belki de böyle olduğunu bilmiyordu) sanki kendisine yakıştırılan bütün sıfatlardan memnun, "asıl manyak sizlersiniz, içlerinden geçeni dışarı vurmazlar" der gibi, olup bitenlere güler geçerdi.

Çok içki içerdi ve kentin tek sinemasında oynayan seks filmlerinin değişmez müdavimiydi. Sinemanın balkonunda onun için her zaman boş bir sandalye vardı ve herkes o sandalyenin ona ait olduğunu bilirdi. Hani tesadüf bu ya, öğrencilerinden biri o gece sinemadaysa, (ki herkes sinemadaysı) ertesi gün derse geldiğinde, örneğin, "Çocuklar, ismi mevzubahis değil, ama ar-

kadaşınız Emrullah'ı dün gece seks filminde otuzbir çekerken gördüm" der, ismi "mevzubahis" olmayan kişinin ismini vererek teşhir ederdi sınıfta. Hani biri de kalkıp "peki hocam sizin ne işiniz vardı orada" diye soracak olursa cevabı hazır; "Körpecik bedenlerinizi o tür sapık filmlerden korumak için kontrole gitmiştim" der işin içinden çıkardı.

Ramazan ayı geldi mi herşeyden elini ayağını çekerdi. İçkiyi bırakır, sinemaya gitmez, derste munisleşir, kızlara karşı biraz daha hoşgörülü olur, değme bir mümine taş çıkartırcasına, bir sof, bir faki, bir mela olur çıkardı. Bu ayda bir tek doksan dokuzluk tesbihi eksik olurdu elinden. Büyük camiye kapanır, gün boyu zikreder, ibadete verirdi kendini. Ramazan ayı biter bitmez, bayramın iki gününü sabırla geçirir, üçüncü günden itibaren eski adam olur çıkardı. Ramazan ayı boyunca içmediği içkiden, tuttuğu oruçlardan medet umar, öbür dünyada huzur dolu küçük bir kara parçasını eline geçirmek için çabalar dururdu.

Öğrencilerinin her birinin onun dilinde bir lakabı vardı. Kürtçe sıfatlar bulurdu onlara... Kimine "çepo", kimine "xino", kimine "zirço" derdi. Benim lakabım daha anlaşılır bir lakaptı; "eylemci" derdi bana. İçten içe militan bir ruh taşırdı içinde; sokaklarda devrim peşinde koşanlara hafiften özenirdi. Ama bu iş için yaşının bir hayli geçkin olduğuna da inanırdı.

1980 yılının Ocak ayında komutanlar inmeşur uyarı mektubunu verdikleri günün ertesiydi. Sabah ilk ders onundu. Hızlı, heyecanlı ve tedirgin girdi sınıfa. Bu kez, oturun demeden, kısa hayat hikayesini anlatmadan, "Çocuklar faşizm geliyor!" dedi. Dedi ve durup yüzlerimizi inceledi. Densiz ve haylaz oğlan Emrullah, onu zor durumda bırakmak için, "Hocam faşizm nedir?" diye patavatsızca sordu. Anlaşılan bu soruyu beklemiyordu. Ama bilmediğini de göstermek istemiyordu, "Faşizm... faşizm... faşizm şey..." dedi kem küm ederek ve bana döndü: "Hey eylemci kalk anlat bakalım faşizm nedir?" Ayağa kalktım ve bildiğimce anlatmaya başladım. Sonra beni oturttu ve Emrullah'a dönerek, "İşte faşizm budur" dedi.

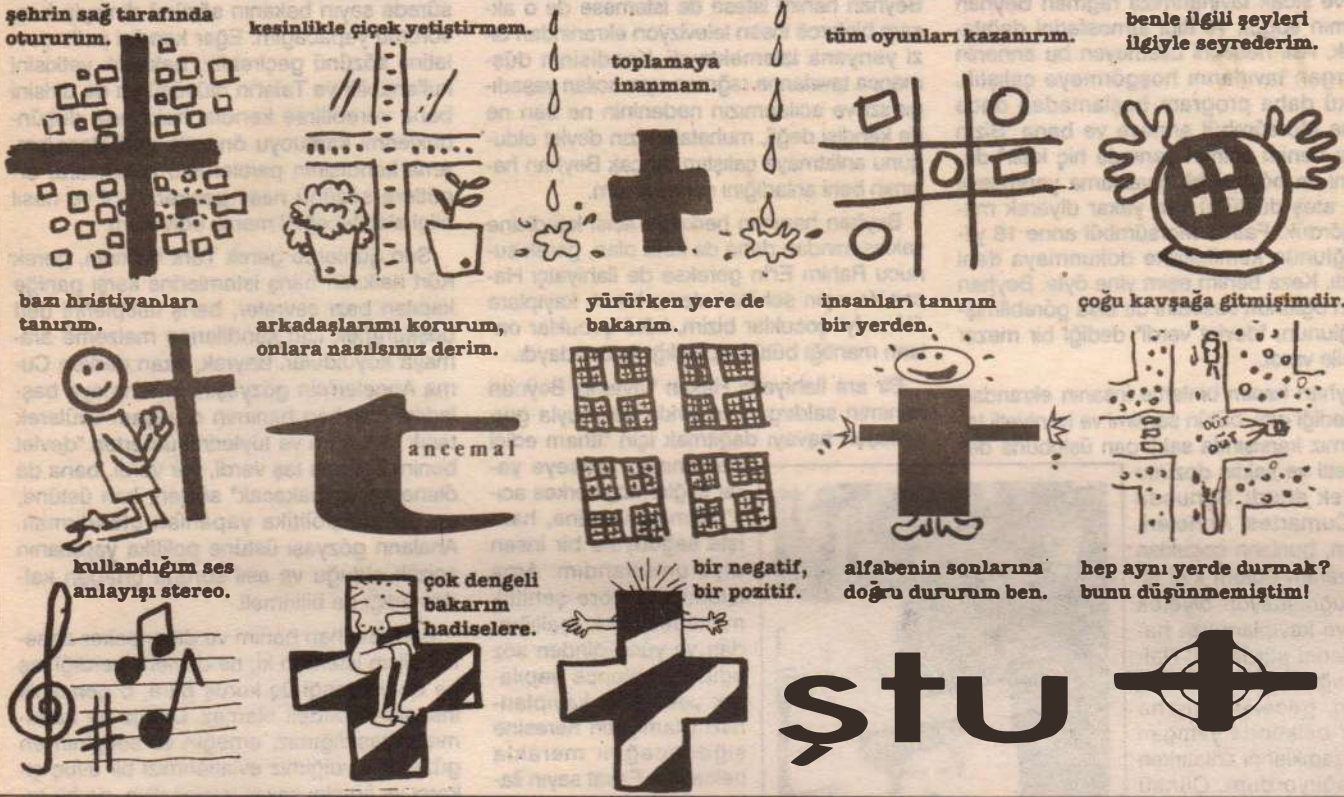
Sonra, "kağıt kalem çıkarın" dedi. "Yazılı yapacağım."

Kağıt kalem çıkardık ve ilk soruyu sordu: "Faşizm nedir; tanımlayın..."

güzel bir düşünce, prensiplerimi hemen unutturur!

tan cemal- lütfen yüksek sesle okuyunuz

DOĞU'DAN GELEN TRENLER(2)

Halit Çapın

Hep ağlamaklı mı bu bizim Doğu ekspresimiz?

Baştan ayağa inilti mi?

Bütün vagonları toplasan, şöyle iki satırcık, az biraz gülmece yok mu? Ula bu trenin hiç insafı yok mu?..

Ne dedin buba? Sen hele bi yol gel bakalım... Gel hele iliş... Bak ne güzel tıngır mıngır gitmekte trenimiz... Bak bizimkisi yataklı hem de. Gel rahat et... Gel uzat ayaklarını... Çay içen mi? Bi de ismini bağışla... **Memduh Demir** ha! Sana Memduh Buba diyek mi acep?... Tamam oldu Memduh Buba... Senin anlatacakların da acıklı he mi? Anlat hele, bi anlat Memduh Buba... Biz, acıklı şeylere de gülmesini öğrendik şükür.

- Sen de çalışmaya mı gidiyorsun buba?
- Yoo, ben Kars'tan geliyorum Kayseri'ye... Emme Kayserili değilim. Yapalaklıyım. Emme Kayseri'de inecem. Ben Kars'tan evli idim de...

- Ne zaman evlendin ki?
- On yirmi gün önce...
- Kaç yaşındasın buba?
- Altmışiki...
- Genç avrat mı aldın? Yani kız mı aldın?
- Eh fena değil emme, vardı altmış beş yaşında.

- Kız değildi. 15 gün evde durdu. Evimize getirdik, durdu burada. Yani Yapalak köyünde. 15 gün sonra herif geldi, **"Köyde bunun eşyası var. Eşyasını getirek"** dedi.

- Kimdi gelen adam?
- Yiğeni imiş. Evvelce de bir tanışıklığımız var idi. O yüzden **"Eh, iyi gidin getirin"** dedik. Kalkıp gittiler. Bir iki günde gelirler dedim. Bakım gelmediler. 140 bin liradır verdiğim başlık. Geldiler kanyı götüler. Bekle ulan yok, bekle ulan yok. Bindim trene, vardım Kars'a... İznini bulduk, sürdük. Dediler, kan İstanbul'dadır, kar-

deşinin yanındadır. Merak etme gelir. Bekle ulan, bekle ulan gelen yok. Yine Kars'a geldim. Ne kan var, ne gelip götüreren herif var.

- Bekle ulan bekle, bekle ulan bekle... Ulan ne oldu bizim kanı, dedim. Dedim emme... Dediler herif Ankara'da kaldı. Kan İstanbul'da kaldı. Herif Ankara'da kaldı. Bizim elimiz ve dahi oramız kuru kaldı. Şimcik döndük gidiyok işte, gidiyok emme, keyifsiz...

- Yani 140 bin lira gitti diyorsun...
- Gitti hee... Hemi de bağıra bağıra gitti... Emme bu işin sonu ne olmalı?

- Ee buba sen de almışken neden altmışlık avrat alıyorsun yani değil mi ya?

- Biz de böyle düşündük ki, emsalimiz olsun da ilerisinde zorluk çekmek... Genç alsak, belki ilerisinde kötülük olur... Değil mi emme? Çünkü herkesin kendine göre bir şerefi, bir gradusu var. Öyle dedik, öyle düşündük. Tabii gencin kahır biraz zor olur. Her ne olsa, onun altında oynamak biraz mesele, dedik... Değil mi emme? Dedik ki emsalimiz olsun...

- Buba, şimdi ne idicen?..

- Valla gardaşım, şimdi para yok, bi şey de yok... Avrat da yok... Parayı bitirdik kaldık açıkta. 140 bin kaymeyi şu iş için biriktirmiştik. Bir senedir rençberlik ederek biriktirmiştik... Şimdi tamam, ne evlenebileceyik, ne de kan bulabileceyik.

- Ee buba, allah büyük. Bakarsın senede yine bi 140 bin biriktirmişsin...

- Yok... Yolu yok. Düşünüyorum emme, aah...

- Sana bi şey söyleyeyim mi buba. Belki taze alsaydın, kendin yetiştirdin. Sende görürdün, bu ihtiyardan daha hayıllı olurdu. Senin elinde büyüyeceği için...

- Evet. Şimdi, bunu burda kabul ederim. Emme, yani belki diyorum. Evet şimdi bunu kabul ederim... Şimdi ben de pişman oldum.

- Neden yaptılar bunu, neden dolandırdılar seni yani?

- Yoh işte, kan yok... Adam da, o deyyus da yok... arabamızı da o deyyus yapmıştı emme... Köye geldi, böyle, böyle iyi avrat dedi. Pekiyi dedik. Aldık buraya getirdik, parayı peşinen saydık. Kanyı aldık, çarşıya götürdük. On bin lira masraf ettik. İyi halt ettik. Çul çulak aldık. 35

bin liralık altın taktık. Kafama tüküreyim. Yandık. Şimdi kanyı bulamıyık.

- Saklıyorlardı...

- He ya... Saklıyorlar, yok deyolar. Kuruduk kaldık. Nikâh var da yok. Çünkü hoca nikâhı... Sayımsız. Bir şey yapamazık. Şimdi ben bunu mahkemeye versem...

- Yok bubam, tutturamazsın...

- Emme ben parayı kanya vermedim, herife verdim. Şahidim vardır. Kanya verdiklerim başka.

- Adamı bulsan...

- Herifi bulsam, üstüne çökecem emme... Emme yok... Emme evinin numarasını buldum. Muhtara vardım, mevzuu aranızda, senin köyünde olmuş, orada savcıya ver dedi. Şimdi istide verecem. Parayı belkim alırım emme... Emme para değil asıl mesele. Kannın ya ölüsü, ya dirisi. Neden dersin, bende yirmi gün durdu. Köylü biliyo bunu. Bize çok ayıp, çok zor, bu yaştan sonra. Rezilik emme, nidersin?

- Allah Allah! Yavu buba, sen bu avradın ilk herifi misin yani sorması ayıp.

- Dul aldım emme Allah'ı var temiz mal çıktı. Kaçacak gidecek halları filan yoktu emme... Yavu kanyı göstermiyorlar bana... Diyom yavu gösterin, bi kere konuşayım, bana istemem derse kabul... Zira beni istemeyeni ben hiç istemem. Değil mi emme.

- Ee olmuş bi kere buba, Allah başka dert vermesin.

- Vermesin emme... Zaten bu benim dördüncüydü. Üçü öldü. Bu da böyle. Şans, ne idelim.

- Canın sağolsun, yenisine bak...

- Öyle, bakacağız... Çare yok... Mecburuz. Duramıyok çünkü... Mecburuz, yine gideceğiz, karı bulmaya... Kendim dedim onlara. Dedim, ya bana karı, ya bana karı... Yoksa topunuz mahkemeye dedim. Şimdi dinle yiğenim. Tarlada biraz daha pancar var. Onu toplatacağız. Bize ille kan lazım. Yoksa kötü. Ayıp değil ya, duramıyok. Savcılığa dilekçemi verip, gene geri geleceğim. Kan bulmaya.

- Bak buba, laf aramızda, altmışını geçmişsin, boş ver, etrafı dinleme. Son zamanların padişah gibi geçsin. İhtiyar kanyı ne idecen. Körpe bir kuz al. Ama dişin kessin...

- Evet, bunu şimdi burada kabul iderim. Dişimiz keser kesmesine evelallah. Şimdilik hep onu düşünüyorum emme... Evet şimdi bunu burda kabul iderim. Ve dahi öyle yapanm... Bi görsünler hele...

HAYBEDEN GERÇEKÜSTÜ KONUŞMALAR

Yılmaz Erdoğan

-Bugüne kadar gördüğüm en iyi film geçmişimdir. Hatırlıyıp hatırlayıp seyrederim...

(Anlatırken kimsenin "anlatma, seyredeceğiz" diyemeyeceği tek film: Geçmişim!)

Çocukluğum resmi lojmanlarda geçti.. Apartman boşluklarının iğrençliğini maviye boyardık, düşlerimizde... Komşuluk ilişkisi yoktur lojman disiplini. Gözle sevilir bir amir-memur ilişkisi. (Bu yüzden herhangi bir site-nin önünden geçerken bile midem asit salgılıyor) Evet şahane bir filmidir geçmişim: Semra'nın penceresinin perde kıvrımı, Semra'nın o sırada ne yaptığını anlatırdı bana.. Ve aralık akşamlarının ıslak Ankara'sında Başak!... Güzelliği kendine bile fazla gelen güzel... O ucuz asfalt güzeli... Nasıl süzülürdü sokağın aşağısına, sokak bile bu ağır yükü kaldıramazken... Başak'ı taşımak kolay mı?

Hep başkasına bakardı, başkasının elini tutarken.. Başak'ın tuttuğu ya da tutmadığı ellerin mağduriyetiyle sürüp gidiyor film. Geçmişim.. Gördüğüm en şahane film..

EVET AMA ARTIK BEN BUNLARI ONA ANLATTIĞIM ZAMAN KAVGA ÇIKIYOR!

-Neden?

-Ya da kavga çıkmasa bile, bir sonraki kavga için iğneli cümleler biriktiriyor.. "Tabi herkes Başak gibi el tutamaz.." "Ne yapalım bizden bu kadar! İstersen git biraz Semraların penceresini dikizle! ve benzerleri...

Yaa... Aşk bazen herşeyi değersizleştirmeye yarıyor...

-Nasıl yani?

-Korkmayın... Bu asla sizin başınıza gelmez.

-Nedenmiş o?

-Sizin gibilerin hücreleri "aşk riskini" kaldırarak güçte değildir.. Siz "görücü usulünü" boşuna mı buldunuz zannediyosun?

-Anlıyorum.

-Sanmıyorum.. Geçmişim, seyrettiğim en berbat film.. Bazı yerlerinde o kadar gereksiz dialoglar var ki.. Akışı durduran, hikayeyi hiçbir yere götürmeyen. Örneğin nikah merasimimiz ve benzer tüm merasimler.. "Bilmemkimi eş olarak kabul ediyor musunuz?".. Ne salakça bir soru bu.. Yahu bu kadar masraf etmişiz, giyinmişiz, kuşanmışız, bir sürü kuaförü kalkındırmışız, herhalde eş olarak kabul ediyoruz! Adam gibi sorular sorsana: Eşiniz ölüm orucundaki insanlar için sizin kadar üzüntü duymazsa ne yaparsınız? Eşiniz kinayeli konuşmayı bir tarz haline getirirse ne yaparsınız? Bir gün karınızın elinde bir "soru işareti izi" görürseniz, bunun sizin elinizdekini bir yansıması olduğunu mu düşünürsünüz.

Geçmişim... Birçok yerini montajda atarsak... Bildiğim en iyi film!

-Anlıyorum.

-Sanmıyorum.

Cuma Anneleri, Cumartesi Anneleri ve Entel'lektüel Boyutçular

HASENE TURKOĞLU

Anaların gözyaşı üstüne politika yapmanın acizlik olduğu ve asıl sorunu ortadan kaldırmadığı da bilinmeli.

8 Ağustos akşamı TGRT'de yayınlanan, amaçlarının Cuma ve Cumartesi Anneleri'ni yakınlaştırmak olduğunu söyleyen "Entel'lektüel Boyutçular", program boyunca çağırıcıları konuklarıyla birlikte Cumartesi Anneleri'ni karalamak için ellerinden geleni yaptılar. Ancak, Cumartesi Anneleri'ni karalamaya çalıştıkça kapkara oldular ve o kapkara yüzleri ortaya çıktı.

On yılı aşkın süredir devam eden kirli savaşın ekonomik, sosyal ve siyasal sonuçlarıyla beslenen sermaye ve sermayenin koşulsuz takipçisi devletin "İnsan Haklarından Sorumlu Bakanı" Lütfü Esengül'ün o akşamki talihsizliği ise çok daha vahimdi. Zira Esengül konuşmasına başlarken barış ve insan hakları çağrısıyla söz söylemişti. Eminim ki pek çok izleyen tarafından o çağrılar sempati de toplamıştı. Çünkü bu ülkede barışa, huzura susayan insanların mantıklı ve sağduyulu yöneticilere ihtiyacının olduğu çok açık. Fakat bir süre sonra Esengül'ün "Entel'lektüel boyutçuların tuzağına düşmesi, ya da hepbirlikte Cumartesi Anneleri'ni tuzağa düşürmeye çalışmaları TGRT için değil, ama Esengül adına büyük talihsizlikti. Oysa Esengül biraz politik davranabilseydi epeyce inandırıcı da olabilirdi.

Sunucu Rahim Er programın açılış konuşmasında, bu programın siyasi olmayan ılımlı bir oturum olacağını belirtmişti. Oysa ki, Cuma ve Cumartesi Anneleri'nin biraraya getirilişi dahi siyasi bir sonuçtu.

Stüdyoya gittiğimizde avını yemek için hazırlanan Rahim Er'in kibar ve nazik tavırlarıyla karşılaştık. O sırada Cuma Anneleri içeri girdi. Polis eşi Hatice Asuman Keskin'e ve asker annesi Beyhan Yorulmaz'a yer verdik, kendileriyle tanıştık. Beyhan Yorulmaz bizlerin Cumartesi Annesi olduğumuzu öğ-

rendiği an yüzündeki ifade birden değişti. Bize öfke ve kinle bakmaya başladı. Bütün ilgili ve sıcak tavırlarımıza rağmen Beyhan hanımın soğuk ve itici atmosferini dağıtamadık. Asıl hedefini bilemeyen bu annenin saldırgan tavırlarını hoşgörmeye çalıştık. Çünkü daha program başlamadan önce Fatma Morsümbül anneye ve bana "Sizin acınız benim acımın yanında hiç kalır" demesini ve böylesi bir kıyaslama yapmasını dahi, ateş düştüğü yeri yakar diyerek mazur gördük. Fatma Morsümbül anne 16 yıldır oğlunun kemiklerine dokunmaya dahi razıydı. Keza benim eşim yine öyle. Beyhan hanım oğlunun cesedini de olsa görebilirdi. Oğlunun, "devlet verdi" dediği bir mezar taşı bile vardı.

Beyhan hanım binlerce insanın ekrandan da izlediği gibi, bütün samimi ve iyi niyetli tavırlarımıza karşısında saldırgan üslubuna devam etti ve saldırı dozunu giderek artırdı. Sonunda "Bu Cumartesi Anneleri, onların, bunların çocukları gibi benim oğlum kirli işlerle uğraşmıyor" diyerek bize ve kayıplarımıza hakaretlerini sürdürdü. Halbuki oğlunun fotoğrafına sarılıp, geceleri sabaha kadar balkonda yattığını ve yaşadıklarını anlatırken ben ağlıyordum. Çünkü anlattıkları benim de yaşadıklarımdı. O sırada polis eşi Asuman Keskin, kucağında çocuğu ile düşüncelerini söylerken ölçülü ve seviyeliydi. Reklam ve haber arasında, tahminen Türkiye gazetesi çalışanlarından biri fotoğraf makinesiyle içeri girdi. Bir-iki kare görüntü almak istedi. Beyhan hanım yine o pandomimci yüz hareketleriyle, eli ve kafasıyla bizi işaret etti. "Beni bunlarla sakın yanyana görüntülemeyin, asla ben bunlarla yanyana fotoğraf çektiğim, ben Cuma Anneleri'ni temsilen buradayım" diyerek yine aynı çirkin ve seviyesiz tavırlarını sürdürdü. Beyhan hanımı bilmem ama ben kendi adıma marksist bir terbiye aldığım için seviyeli

davranmak zorundaydım ve kendisiyle polemige girmeme konusunda da kararlıydım. Beyhan hanım istese de istemese de o akşam binlerce insan televizyon ekranından bizi yanyana izlemekteydi. Kendisinin düşmanca tavırlarına rağmen aynı acılan yaşadığımızı ve acılarımızın nedeninin ne ben ne de kendisi değil, muhabatımızın devlet olduğunu anlatmaya çalıştım. Ancak Beyhan hanımın beni anladığını sanmıyorum.

Beyhan hanımın herkesin acısı kendisine yaklaşımından daha da kötü olan, gerek sunucu Rahim Er'in gerekse de ilahiyatçı Hasan Yavaş'ın şehitlerimize rahmet, kayıplara ölüm. İyi çocuklar bizim, kötü çocuklar onların mantığı bütün çıplaklığı ile ortadaydı.

Bir ara ilahiyatçı Hasan Yavaş'ın, Beyhan hanımın saldırgan ve çirkin üslubuyla gerginleşen havayı dağıtmak için "İtham edici davranışlar kimseye yarar sağlamaz, herkes acılı" demesi üzerine, ha... işte sağduyulu bir insan diye umutlandım. Ama islamiyete göre şehitlik mertebesinin kutsallığından ve yüceliğinden söz edip de işkence yapılarak yokedilen kayıplarımızı islamiyetin neresine sığdıracağını merakla bekledim. Fakat sayın ilahiyatçı da hiçbir yere koyamadı. Anladım ki, insanlara işkence yaparak yoketmek islamiyete dahi sığmıyor.

Bakan Esengül'e eşimi ararken çalmadığım kapı kalmadığını, ama hiçbir yetkiliden cevap alamadığımı söyleyince yanı tehditvari sık sık sözümü keserek, "Galatasaray'a gitmeyin, eylem yapmayın, huzuru bozuyorsunuz, bana gelin" sözlerine, eğer müsaade edilseydi kayıplarımızı aramanın kimin huzurunu bozduğunu soracaktım. Bir insan göz göre göre ortadan yokediliyor ve devlet kayıpların takipçisi olacağı yerde, kayıplarını arayan insanların huzuru bozduğunu söylüyor. Hiç kimse güneş altında, soğukta, yağmurda, karda Galatasaray'ın önünde oturmaya, coplanmaya ve gözaltına alınmaya can atmıyor. Sayın ba-

kana, gitmediğim devlet yetkilisi kalmadı dediğimde, bana gelin, dedi. Ben en kısa sürede sayın bakanın sözünü dinleyip başvurumu yapacağım. Eğer kendisi polis devletine sözünü geçirebilir, bakanlık yetkisini kullanabilir ve Talat'ın ölüsünü ya da dirisini bana verebilirse kendisi hakkında düşündüklerimi kamuoyu önünde geri alacağım. Ama kendisinin partilerüstü kurumlara, örgütlere sözünü nasıl geçireceğini ve nasıl bilgi alabileceğini merak ediyorum.

Son günlerde gerek Türk halkının, gerek Kürt halkının barış istemlerine karşı paniğe kapılan bazı çevreler, barış taleplerini geri püskürtmek için kendilerine malzeme aramaya koyuldular. Bayrak, ezan derken Cuma Anneleri'nin gözyaşı kullanmaya başladılar. Beyhan hanımın o akşam üzümlük tank olduğum ve tüylerimi ürperten "devlet benim oğluma taş verdi, yer verdi, bana da ölene kadar bakacak" sözleri, kan üstüne, an üstüne politika yapanları utandırmalı. Anaların gözyaşı üstüne politika yapmanın acizlik olduğu ve asıl sorunu ortadan kaldırmadığı da bilinmeli.

Ben, Beyhan hanım ve diğer asker anneleri bilsin isterdim ki, ne devletin verdiği taş ne de vereceği üç kuruş para, o gencecik insanların bedeli olamaz. Dokuz ay karnımızda taşıdığımız, emeğin ve sevginin en güzelini verdiğimiz evlatlarımızı bir avuç çıkarıcı ve fırsatçı savaş istiyor diye, ne bir taş ne de üç kuruşa pazarlayamayız. Böyle davrandığımız sürece analığın kutsallığı da kalmaz. Bizler dar gelirli ya da yoksul insanlarız, zor şartlar altında büyüttüğümüz, onur, sevgiyi öğrettiğimiz çocuklarımızın ellerini kanla kirletemeyiz.

Ve biz çocuklarımıza, dağda sipere yatıp vurduğu gerillanın da bir annesi, bir sevgilisi ve en az kendisi kadar yaşama hakkı olduğunu öğretmeliyiz. Biz analar, çocuklarımız dağda elinde silah hiç tanımadığı, kendisi yaşımda insanları hedef alırken ve hedef olurken, bakan, başbakan, milletvekili ve sermaye sahiplerinin çocuklarının neden onların yanında olduğunu düşünmeliyiz.

Ben, Beyhan hanımın da diğer gözü yaşlı anaların da, bizi birbirimize düşürmeye çalışan, savaş ve kan tacirlerinin karşısına hep birlikte BARIŞ diye çıkalım isterim.

GERÇEK, YAVAŞ YAVAŞ BİZİ TERKEDİYOR

Deniz Mukan

Şehit anesi, oğlunun fotoğrafını kucağında tutuyor, aklına geldikçe yerli yersiz kameralara gösteriyordu. Bir ara "Benim oğlum ölmedi ki" dedi.

"Gerçeküstü", "gerçek"ten hangi anda ayrılır ve damgasını vurur herşeye? En soyut şiirlerde, en uçuk filmlerde gördüğümüz imgeler, gerçek dediğimiz bir hayat parçasından, kendi başına kopup giden ayrıntılar mı yoksa? Bu derin felsefi tartışmayı başlattığımda, ne yapıyordum biliyor musunuz? Çok basit ve gerçek bir şey yapıyordum: Televizyon seyrediyordum. TGRT'deki Entellektüel Bakış, programında, Cumartesi Anneleri'yle, Cuma Anneleri'ni bir araya getirmişlerdi. Rakip anneler, yanyana oturtulmuşlardı ama arada kapı gibi sunucu vardı. Birbirlerine birşey söylemek istedikleri zaman eğilip, sunucunun yanından bakmaları gerekiyordu. Belki de bu yüzden, hepsi doğrudan kameraya konuşuyorlardı.

İçimdeki o tuhaf gerçeküstülük duygusu bu oturma düzeninden başladı. İnsanlar birbirlerine değil bana bakarak konuşuyorlardı ya, anlattıkları herşeyi bana söylü-

yorlardı sanki. Kayıpların hikayelerini de, şehit askerin ve şehit polisin hikayelerini de, büyük bir dikkatle, sabırla ve hiç sözlerini kesmeden dinledim. Bugüne kadar gazete muhabirlerinin ve titiz redaktörlerin süzgecinden geçirilmiş öyküler, sansürlü, korumasız, çirliçiplak akıp geçiyordu önümden.... Daha başlangıçta, oğlu 12 Eylül döneminde kaybolan, yaşlı Kürt kadın, gözaltına alınan

kocasının nasıl askıya alındığını göstermek için ayağa kalktı, kollarını kaldırdı, bir dans figürü yapar gibi tarif etti kocasının o soğuk kışla odasındaki duruşunu... Bu tuhaf görüntüyle irkildim. Bu arada kocası, oradaki askerlerden oğlunun cesedinin bir battaniyeye sarılıp, nehre atıldığını duymuştu, onu da sakın sakın anlattı. Gerçek yavaş yavaş yenilmeye başlamıştı. Bağlar kopuyordu. Gerçeküstü, bütün bir geceyi ele geçirmek üzereydi. Elimdeki kahveye, tabaktaki krakerlere, en son da kocamın yüzüne bakıp, gerçeği yeniden yakalamak istedim. Ağustos böcekleri ötüyor, köpeğimiz her zamanki gibi pencereden içeri girmeye çalışıyordu... Ama bu sıradan gece bile gerçeküstü ağır ağır içeri dolmaya başlamıştı işte...

Hasene Türkoğlu, çok düzgün cümlelerle, ustaca yazılmış bir polisiye roman gibi, Talat Türkoğlu'nun Edirne yolculuğunda takip edilmesini ve ertesi sabah çıkıp 130 gündür dönmediğini anlattı. Hasene Türkoğlu, akşamları eve döndüğünde televizyonunu açık buluyordu. Birileri evine girip, geldiklerine dair izler bırakıyordu. Sokaktaki beyaz renoları, sürekli izlendiğini anlattı. Sonra bir canlı bağlantı kuruldu, tipik bir ev kadınının alttan alan, ezik sesi duyuldu. Kadın, Şehit Annesi'nin suçladığı bir subayın

karısıydı. Şehit Annesi, bütün ayrıcalıklı statüsünü kullanarak, onu konuşturmadı. Şehit olduğu gün, oğlunun izinli olduğu halde operasyona gönderildiğini ve hesabını soracağını söyledi. "Kocanız için çok kötü şeyler söyleniyor hanımefendi" dedi. O gün o dağlarda ne olduğunu ikisi de bilmiyordu. Ama kıyasıya suçladılar birbirlerini.

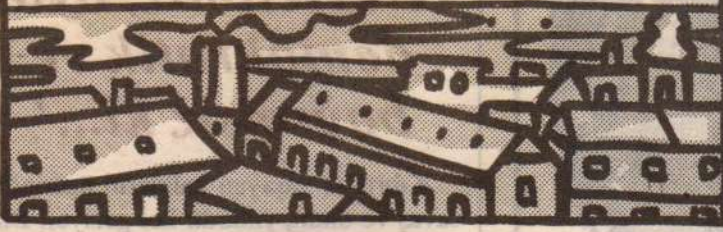
Şehit annesi, oğlunun fotoğrafını kucağında tutuyor, aklına geldikçe yerli yersiz kameralara gösteriyordu. Bir ara "Benim oğlum ölmedi ki" dedi. "Terhis oldu, geldi, onu evlendirdim, evine yerleştirdim. Yani ben onun mezarına, işte böyle evine oturmaya gider gibi gidiyorum..." Şehitlikten görüntüler girdi araya, mermer mezarları özenle yıkayan elleri gördük. Şehit annesi dedi ki, "Onun damatlık pijaması, işte üstündeki bu toprak oldu..." Bütün mezar taşlarında kara yağız, yakışıklı delikanlıların en affili fotoğrafları vardı. Bazılarında şöyle dizele:

"Komanda vurulunca değil, unutulunca ölür."

Artık öyküler bitmiş, sadece olayları anlatmak, acılarını ifade etmeye yetmez olmuştu. Öyküler yerlerini imgelere bıraktı. Hayatlarında hiç bir gerçeküstü şiir ya da öykü okumamış bu kadınlar, kendi korkunç imgeleriyle, kendi özgün eserlerini yaratıyorlardı. Kürt anne, defalarca bir bidon benzin alıp, kendini yakmak için karakola gittiğini anlattı. Oğlunun battaniyeye sarılı cesedini, "Neden dereye atacaklarına, evlerinin oraya atmadıklarını" sordu. Bir gün oğlunun cesedi bulunursa, kemiklerini asla gömmeyeceğini, koynunda gezdireceğini söyledi... Gerçeküstü, gerçeğin ta kendisiydi artık. Ne hayal gücü gerekiyordu şimdi, ne düşünce, ne birikim... Yaşadıklarını birilerine anlatmak için seçtikleri sözcükler yetiyordu işte...

tuncer erdem

şehrin yanibaşında

sabahla birlikte geçiyor, ağır ağır.

vatani çok uzaklarda kaldı... bozkır

ardında bir kum çetesi

şehre dalıyor

gökte fırtınakuşları

bozkır yelini

kanatlarına alıyor...

DÜŞKOVALAYAN

Atilla Atalay

VASIFSIZ TAVŞAN

İdil aslında iyi bir kızdı. IQ olarak tamam da, EQ olarak anlaşıyorlardı. Birlikte son hazırlanan kır partisinin "çek listini" gözden geçirirlerken, İdil'in fosforlu sarı flomaster tutan eli, kazaen eline değince, tüm bedeni tuhaf bir elektrikle sarsıldı, ama toparlanması kısa sürdü. "Çiganlar çingar çıkarıyo" dedi İdil'e. Bu partide Çigan Grubu'nun gösterisi olmasın.

Sirket ve şahsa hizmet bazında parti animasyonları, "catering" servisleri (açılış kokteyl ve partilere yiyecek içecek servisi) Türkiye için yeni sayılırdı. Parti Kampani, bu anlamda hizmet veren kuruluşların en başarılısıydı. Geçen yıl yapılan şirket içi Brayn Sitorming (Beyin bombardımanı) sırasında Oytun ve eks görüfrendi İdil'in bastırmasıyla, Parti Kampani, yeni hizmet grupları oluşturup iş alanını genişletme kararı almıştı. Doğum günü partileri için eve servis veren palyaçolardan oluşan animatör grubu, yıldönümü kutlanan kişinin adına yapılmış özel afişleri bilboardlara yapıştıran ekip, gardın partilerde eski panayır ambiansi yaratan cambaz, şerbetçi, macuncu, kokoreççi, simiççi gibi seyyar satıcıların katıldığı davetler, medyada yankı bulmuş, Parti Kampani, Oytun'un önerisiyle giriştiği bu organizasyonlarla kendi yarattığı kulvarın tartışmasız lideri olmuştu. Esasen Oytun, Parti Kampani'de hissedarlığa doğru emin adımlarla ilerliyor, "ayın personeli" geyikleri, üç maaş ikramiyeli "bonus" lütuflarıyla kendisini daha fazla oylayamayacaklarını, bunu yönetimin de bildiğini düşünüyordu. Tüm EQ ve IQ'suyla kendisini vakfettiği bu işten daha fazlasını beklemek hakkıydı. Son hazırladığı işle, herkesi adeta hipnotize edecek, sonra da masaya yumruğunu vuracaktı. Herru ve merru'dan başka alternatif yoktu.

İdil aslında iyi bir kızdı. IQ olarak tamam da, EQ olarak anlaşıyorlardı. Birlikte son hazırlanan kır partisinin "çek listini" gözden geçirirlerken, İdil'in fosforlu sarı flomaster tutan eli, kazaen eline değince, tüm bedeni tuhaf bir elektrikle sarsıldı, ama toparlanması kısa sürdü. "Çiganlar çingar çıkarıyo" dedi İdil'e. Bu partide Çigan Grubu'nun gösterisi olmasın. Panayır ambiansi için ille de çingene çalgıcılar olması şart diil, konservatuar Keman'dan dört çocuk bulup roman kostümü giy-

diririz, darbuka felan işte... İdil, "iyi de abi" dedi, "o geçen partiye gelen çalgıcı ekibi, atmosferi sahici kılan en sıkı takımdı. Tamam, arıza bi tarafları var, fakat, olay da o yani. Davetliye, bu herif cüzdanımı yürütür mü, bir şeyden huysuzlanıp bana sustalı çeker mi sertliğini yaşıtıyo, anlatabiliyo muyum?" Anlaştılar sonra. Yalnız, geçen gardın partide sarhoş olup panç kâsesine izmarit atan bakla falı bakıcısı kadının yerine yenisi bulunacaktı, İdil, konuyu kırmızı renkli ufak bir post it e not edip çek list kağıdına yapıştırdı. Şerbetçinin takma bıyığı sakil duruyordu, seyyar pilav arabasının piknik tüpünden yapılma lüks ışığıyla aydınlatılması daha gerçekçiydi, geçen yılki pilli ışıldak saçma olmuştu... Arnavutköy Akıntı Burnu'nda köfte minibüsü işleten Gökşen'e haber salınacaktı. Közde mısırcı aynı adam olsundu. Yalnız, düğüne gelir gibi takım elbise giymemesi konusunda uyarılacak, biyerden beyaz satıcı önlüğü tedarik etmesi istenicekti. Alev yutan adamın ücretine "benzin parası" dahildi... Macuncu, horoz şerkeri tamamdı. Peki ya, tavşana niyet çektiren ak sakallı amca? Geçen partide en çok o niyetçi amca ilgi görmüştü. Oytun, tavşanın İdil'e kendisi için çektiği niyet kağıdını düşündü. O zaman, daha yeni "çıkıma başla-mışlardı". Oysa, tavşan önünde dizili yüze yakın kağıt parçasının arasında kendileri için ayrı-lık yazanını çekmişti. Kağıttaki mani, "Menekşe gözler yalan bakar/Manası yoktur, hakikati saklar/ Sonu yok bu rıya-nın/Cümle yollar ayrılığa çıkar" diyordu. Oytun, bu kısa süreli "fleşbekten" aklına gelen bir yaratıcı düşünceyle sıyrıldı. Ciklet reklamı. Aksakallı nur yüzlü niyetçi bir amca var... Tavşanın niyet çektiği tablada "Falım" sakızları doludur. Tavşan bir sakız çeker. Amca gülümseyip beyaz dişlerini göstererek sakızı tabla başında duran tiineyç çifte uzatır. Delikanlı ve kız sakızın içinden çıkan falı okurlar, mutlu bir

şekilde sarılarak yürürler. Tekrar amca'yı görürüz, üstüne ciklet'in logosu biner... Oytun, bu kısa cümleleri hızla bir kağıda yazıp, fikri araklanmasın diye, İdil'e göstermeden cebine attı.

"Niyetçinin tavşanı ölmüş gelelimiyomuş". Oytun, ofisteki akrobat lambaya tutturulmuş bu postiti görünce, hiç duraksamadan bir ofisboy bulup, Mısır Çarşısı'ndan "sıfır tavşan" al-dırmayı düşündü. Önümüzdeki gardın parti, niyet çekmeyi henüz öğrenememiş "vasıfsız bir tavşanla" geçiştirilebilirdi. Ama ek iş olarak ciklet reklamını kabul ettirebilirse, bu süre içinde, tavşan terbiyecisi niyetçi dede, hayvanı eğitirdi. Okeydi.

Niyetçi dede, "Nuh" deyip "peygamber" dememe konusunda kararlılık gösteriyor, "vasıfsız tavşanı" eğittiğini, fakat, gardın partiye asla gelmeyeceğini, isterlerse tavşanlarını geri alabileceklerini söylüyordu. İdil telefonda "yapma amca yaa, başkası olmaz, biz senin yüzünü istiyoruz" dedi, dede "La havle" çekti. Konuşma uzadı. Derken, Oytun İdil'e "dede mi yok lan" dedi. Cast ajansından "nur imajlı dede" istendi. Peki, bizim dede aksesuar olarak kullanılmak üzere niyet tablasıyla manilerini verebilir miydi? Hayır.

O gün öğleden sonraya kadar Oytun'la İdil gülüşerek, parti için bir sürü mani metni yazıp minik rulolar yaptılar. Öğleden sonra da dedeye uğrayıp, "feys tu feys" son bir ikna geyiği çevirdiler. İhtiyarın gönlünü edemeyeceklerini anlayınca, eğitilmiş tavşanlarını geri alıp ofise dönmeye karar vermişlerdi ki, dede ağzındaki baklayı çıkar-dı... "Tavşan tabladan boş kağıdı çekti" dedi. Her niyet tablasında bir boş kağıt olur. Milyon kere çektiysen tavşan ona dokunmaz. Ama çekerse, yedi vakit geçer, ölüm gelir. Bana gelirse evimde bulsun... Oytun, bu olup biteni "Emeyzing sitoriez" (Alacakaranlık Kuşağı öyküleri) için "hoş bir türü" olarak, İdil'e göstermeden gizlice not defterine kaydetti. Bir kaç tane daha bulup, yeni sezon için televizyona verebilirdi.

Kır partisnin ortasında aniden indiren yaz yağmuru, konuklara eğlenceli dakikalar yaşattı. Tüm davetliler, çil yavrusu gibi ağaçların altına kaçıştılar. Medya sırlıklam olan ünlülere ardı arkasına flaşlar patlatıyor, kendiliğinden çılgınlaşan atmosfer, çok konuşulacak enstanteneler yaratıyordu. Oytun, sığındığı karaağacın altında tanımsız bir mutlulukla olanları izlerken, gözünü kör eden bir flaşın patladığını sandı. Son sandığı şey oldu. İlikten partidekiler de "leyzır animasyonu" yapıyor diye düşündüler. Oysa ilk kez yıldırım çarpan bir insanın ölümüne tanık olmuşlardı. O kır partisi, haftalarca konuşuldu.

Sınırı geçen Rum genci Anastasis Isaak, BM görevlileri ve polislerin gözleri önünde, linç edildi.

İHRAÇ FAZLASI 'TOSUNLAR' KIBRIS'TA YİNE KAN DÖKTÜ

11 Temmuz günü, sabah saatleri... Kıbrıs'ın güneyinde, yurtdışında yaşayan bir gurup Rum motorsikletli, uzun bir süredir hazırlandıkları "KKTC sınırı"na taarruz hazırlığında...

Günlerdir bu çevreler tarafından ajite edilen ve sınırı aşarak **Girne, Mağusa ve Güzelyurt'a** girmeyi hedefleyen Rum gençleriyle, yurtdışından "ihraç" motorsikletliler, **Lefkoşa'daki Makarios Meydanı'nda** toplanıyorlar. Bazı eylemci Rumların da **Düzce, Derinya, Güvercinlik, Akıncılar** bölgelerine yığılmaya başladığı dikkat çekiyor.

Rum radyosunun haberine göre, **Milli Muhafaza Gücü** alarmda, hastaneler ve itfaiye ile birlikte...

Rum yönetimi ve üst düzey bürokratların toplantısından çıkan Motorsikletliler Federasyonu Başkanı **Yorgos Hacikostas**, Makarios Meydanı'na gelerek burada toplanan kalabalığa, eylemin yasaklandığını duyuruyor. Hacikostas'ın gerekçesi şu:

"**Türkler'in yerleştirdiği mavinin ve kurdukları pusulardan dolayı, eylem yaparsanız hayatınız tehlikeye girecek.**"

Kıbrıs'ta yayımlanan **Yeni Düzen gazetesi** haber merkezinden aldığımız bilgilere göre, 11 Ağustos sabahı, Kıbrıs patlamaya hazır bomba gibi. Kuzey'de motorsikletlileri engellemek için dikenli teller, çelik halatlar, çivili kalaslar sınıra yerleştirilmiş. Birgün önce Türkiye'den gelen çok sayıda Ülkücü ile adadaki Türkiyeli yandaşları, **Mücahitler Derneği'nin** önünde toplanmış.

Saat: 11.00 sularında, **BM Genel Sekreteri Butros Ga-li'nin** girişimleriyle **Rum Yönetimi Başkanı Glafkos Klerides**, bu eylemin yasaklandığını duyuruyor. Duyurunun hemen ardından, eylemciler Rum Başkanlık Sarayı'nın çevresini sarıyor ve ardından **Ledra Palace** barikatına geliyorlar.

Her iki yakanın şovenleri, **Derinya'ya** doğru yol akıyorlar. Bu arada Düzce'de silahlar patlıyor. Derinya'da da Rumlar, güvenlik birimlerini taş yağmuruna tutuyor. Televizyonlardan yapılan çağrılarla sınırın iki yakasındaki kalabalık büyüyor.

Yollarda üç hillalli ve bozkurt amblemleri bayraklarıyla "**sivil**"... Saat:15.30'u gösterirken, her iki taraftan da şovenler, tel örgüleri aşmayı zorluyor. Rumlar, sınır bölgesinde yangın çıkartıyor.

Bu arada, bazı "yetkililer" tarafından Ülkücüler, ön saflara yerleştiriliyor.

Ara bölgede bir anda Rum ve Türk göstericiler birbirine giri-

yor ve bu sırada olaylar can alıyor. **Anastasis Isaak** adındaki Rum genci, taş atarak geldiği ara bölgeyi ihlal ettikten sonra, kaçmak isterken ayağı dikenli tellere takılıyor. Yere düşen Isaak, bu sırada Ülkücüler'in hışmine uğruyor.

Demir çubuklarla, kalaslarla dövülüyor Isaak ve kaldırıldığı hastanede can veriyor.

Saat: 19.00'da olaylar sona eriyor. "**Alarm**" kalkıyor. Olayların faturası: 1 ölü 56 Rum ve 12 Türk yaralı...

Pazartesi günü, Türkiye'den giden Ülkücüler ile adadaki Türkiyeli yandaşları, **KKTC Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş'ı** ziyaret ediyorlar, "**Başbuğ Türkeş, Başbuğ Denktaş**" sloganlarıyla... Denktaş, "evlatları"nın kabulünde, tüm dünyanın gözleri önünde işlenen cinayetle ilgili şu değerlendirmede bulunuyor:

"**Biz o anaya ve aileye acıyoruz ve üzülüyoruz. Rumların bunu yapmamaları, bizi tehdit edip tel örgütlerimize gelmemeleri gerekirdi. Ama Rum'u Ülkücüler öldürmedi. Türkiye'den gelenler olmasaydı bile bunların olacağını herkes biliyordu. Bunları basınının bilmesi, doğru yazması, doğru yansıtması gerekir.**"

Rum Yönetimi Başkanı Klerides de, zıt açıklamalarla, topu Denktaş'a atıyor. Oysa adanın iki yanında yaşayan halklar, kan değil, kardeşçe yaşamak istiyor ama barış yine başka bir bahara erteleniyor.

'Devletimiz, öyle demokratik ve bağımsız ki...'

Kıbrıs'ta yaşayan halkların üzerinde savaş ve ölüm, yıllardır kol geziyor. Bir süre önce, yazarları Kutlu Adalı'yı "faili meçhul" cinayete kurban veren Yeni Düzen gazetesinden **Oya Gürel**, konuyla ilgili olarak sorularımızı yanıtladı:

- **Kıbrıs'ta kan tohumlarının atılışı hangi tarihsel süreçten geliyor?**

Gürel- Yüzyıllar boyunca Venedikliler'den Lüzinyanlar'a, İngilizler'den Osmanlılar'a kadar onlarca devletin, krallığın, imparatorluğun hükümlerleri kurduğu, halkları bir türlü özgürlüklerini yaşayamamış bir ada: Kıbrıs... Kıbrıs'ta yaşayan Rumlar ve Türkler, yüzyıllardan sonra ilk kez 1960 yılında bağımsız bir devlet olarak yaşayabilmenin şansını yakalayabilmişti. Bu da uzun sürmedi, süremedi, sürdürülmedi... Bir yandan süper güçler, bir yandan

'Barış istiyorum'

Kıbrıs'tan bir aydının son Adalı'nın 'faili meçhuller' aradı. Bu suikastle, bir yandan olduğu uygun bir dille anlattı. konusunda egemenlere yarın bol miktarda gelmesi sağlanarak ödenekten besliyorlar.

Onlar değil mi, adada bulaşmadan hesaplarını veriyor her iki tarafında da çözüm şovenlerin eylemlerinde, 'se ni veren "aslan evlatları!"

O "aslan evlatlar", 11 Ağustos olaylarda da, karşı tarafta "yoldaşlar"ıyla can siperarı verdiği güçle, şevkle.

O, "aslan evlatlar", bir yandan gencinin kafasını patlatırken dönerek, "Önce içimizdekilere mesajlarını da iletiler. H

Savaş istemiyoruz, akma Kardeşçe yaşasın halklar. B

, diğer yandan da Taksim hülya-
küçük adayı 1963 yılında yeni-
an gölüne boğarak bölünmüşlü-
k adını attılar. 1974 yılına ka-
man zaman ısınan görece bir
es' ortamında yaşayan Kıbrıslılar,
n 15 Temmuzunda yine kan ko-
a bulundılar.

brıs'ta yaşayan halklar, bu ka-
anla yoğunlaşmasına rağmen, ne-
r barış ortamı yaratamıyor?

rel- Önce adayı Yunanistan'a
mak isteyen faşist cuntanın kanlı
i, ardından 20 Temmuz 1974 ha-
arkasında binlerce ölü, evsiz, sa-
rakarak bugünkü sınır çizgisini
a. O günden bugüne kadar, iki
n arasında yeniden barış ortamını
racak çözüm arayışları devam
uruyor. Ancak ne yazık ki her iki
da da bulunan statükocular, çö-
zlükten çıkar sağlayan çevreler,
açık seçik bazen barışçı maskele-
dına sığınarak çözüm çabalarını
maya çalışıyor.

brıs'ın diplomatik varlığı, ada-
yanlara nasıl yansıyor?

Gürel- Bölünmüşlüğün adımlarının
atıldığı 1963 yılından bugüne Kıbrıs
Türk Cemaati, Otonom Kıbrıs Türk Yö-
netimi, Kıbrıs Türk Federe Devleti ve
on olarak da Kuzey Kıbrıs Türk Cum-
huriyeti isimlerinin altında yaşayan
Kıbrıs'taki Türk toplumunun bugün çok
özel bir yeri var. 1974 yılından beri

adanın kuzeyinde yaşı-
yan Kıbrıs Türk toplu-
munun minik devleti,
Türkiye dışındaki hiçbir
devlet, krallık, impara-
torluk, diktatörlük tara-
findan tanınmıyor. Kıb-
rıs'lı Türkler, Türkiye dı-
şında bir ülkeye gitmek
istedikleri zaman, ya ge-
çici bir 'T.C' pasaportu almak zorunda
kalıyor ya da gittikleri yerde pasaportla-
rına değil, içine iliştirilen bir kağıda
damga vuruluyor. Ambargolar her alan-
da kendini hissettiriyor.

- Kuzey Kıbrıs'ta devletin konum-
lanması ne üzerine oturuyor? Bir ay-
dın olarak, Kıbrıs'ın fotoğrafını an-
latır mısınız?

Gürel- Kendi içlerinde de büyük sı-
kıntı var Kıbrıslı Türkler'in. Bu toplu-
ma hala cemaat gibi gören kafaların ta
1958'li yıllardan beri uygulamakta ol-
dukları iç baskılar bunlar. 1958'li yıl-
larda başlayan ve adada barışı savunan-
ları, komünist diye sokak aralarında
vurdurtanlar, bu baskıları çeşitli şekil-

lerde sürdürüyor. Çö-
züm, bugünkü statükoyu
savunan, adada sağlana-
cak barışla sahip olduk-
ları güçlerini yitirecekler-
inden korkan güçler için
korkulu bir rüya hatta
kabus. Çözümü isteyen-
ler ise 'hain, Rumcu,

düşman.' Adanın kuzeyinde yaşayanlar
bir 'devlet' kurmuşlar. Kuzey Kıbrıs
Türk Cumhuriyeti adıyla. Türkiye'deki
resmi ideolojiyi savunan medya ise bu
cumhuriyetin ne kadar 'demokratik' ve
'bağımsız' olduğunu her fırsatta ballan-
dıra ballandıra anlatıyor... O denli de-
mokratik ve bağımsız ki; bu 'sivil' dev-
letin polis örgütü, hala sivil otoriteye

değil de güvenlik kuvvetlerine bağlı.
Düşüncelerinden ötürü kimse hapse
atılmıyor, idam edilmiyor, isteyen iste-
diğini yazma özgürlüğüne sahip. Tıpkı,
yönetici güçlerin de tüm yazılıp söy-
lenenleri hiç yazılmamış, söylenmemiş
gibi kabul ettirme, bir anda gündemden
yok etme hakkına sahip olduğu kadar.
O denli demokratik ve bağımsız ki;
yaşamsal öneme sahip kararlar, halkın
seçtiği insanlar tarafından değil, o in-
sanların görev yaptığı binanın tam kar-
şısında bulunan bir başka binadaki in-
sanlar tarafından 'anadan evlada mesaj'
olarak veriliyor. Kendi insanları bir
adadan bir adaya göçe zorlanırken,
devletin başında bulunanlar, 'giderlerse
gitsinler, gelen Türk, giden Türk' man-
tıyla 'Kıbrıslılık'ı tamamen toplumun
defterinden silmek için ellerinden
geleni yapıyor. Seçim zamanlarında,
yarım saat içinde 'vatandaş' yapılan
binlerce insana oy kullandırarak,
'Ana'nın onayladıklarının iş başında
olması sağlanıyor.

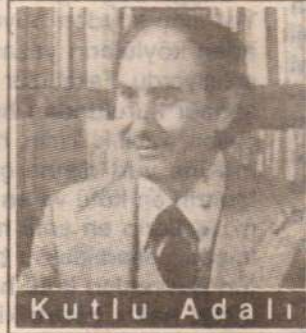
Ruz, hemen şimdi'

olaylarla ilgili değerlendirmesi şöyle: "Kutlu
asına kaldırılacağı daha ilk günden biliniyor-
an KKTC'nin gerçek yöneticilerinin kimler
atılırken, diğer yandan da 'doğru ideoloji'
dımıcı olacak 'halis Türk evlatlarının' adaya
anıyor. Onlara dernekler kurdurup, örtülü
ortaya çıkacak "hainler"e eller pise-
cek olan sadık kullar, onlar değil mi, sınırın
sürecine dinamit koymak isteyen fanatik
hat' boylarına gönderilerek, "gavur"a dersi-
stos'ta Kıbrıs'ın sınırlarında meydana gelen
ftaki ama aynı ideoloji paylaştıkları
e dövüştüler, Türkiye'den gelen abilerinin
ndan ellerindeki demirlerle sınırı geçen Rum
n, diğer yanda da olayı izleyen gazetecilere
ri temizlemek gerek" diyerek, gereken yer-
em de "cesaretle!"
sın kan, ağlamasın analar, babalar, çocuklar.
arış istiyoruz. Hemen şimdi."

Barış isteminin bedelini hayatıyla ödedi

Kıbrıs'ta, ar-
tık halkların bi-
rarada yaşama-
sını savunup,
barış istemenin
bedeli ağırlaştı:
Ölüm... Tıpkı,
adanın popüler
gazetecisi, 61
yaşındaki Kutlu
Adalı'nın başına
geldiği gibi. Adalı'nın kaleme aldı-
ğı son haberleri oldukça
dikkat çekici. Adalı, öl-
dürülmeden bir süre ön-
ce, çalıştığı Yeni Düzen
gazetesinde, Doğu Ak-
deniz Üniversitesi'nde
öğrencilerin akademik
hakları için eylem yapar-
ken, içlerinden Kürt kö-
kenli bazı öğrencilerin
bir gecede, sivil otoriteden haber-
siz sınırdışı edilmelerine dikkat
çekiyor. Adalı, yine bir yazısında
müze olarak kullanılan St Barna-
bas kilisesine baskın düzenlendi-
ğini, baskın sırasında bekçilerin
bir odaya kapatılarak, "Aiz Barna-
bas"ın mezarının kazılıp delik de-
şik edildiğini ortaya çıkarıyor. Bas-
kını yapanlar da askerler. KKTC
yöneticileri, önce bu olaydan ha-
beri olmadığını söylüyor. Günlerce

Kutlu Adalı

sonra, aynı yetkililer, "Gereken lü-
zum üzerine düzenlenmiş bir bas-
kındı" açıklamasını yapıyor. Bu
haberlerin yazarı Kutlu Adalı, ge-
çen Temmuz ayında, bir gece ya-
rısı öldürülüyor. Suikasti de, kont-
ra örgüt olduğu öne sürülen Türk
İntikam Tugayı (TİT) üstleniyor.
Aradan bir ay aşkın zaman ge-
çerken, Adalı cinayeti dosyası,
Türkiye'deki birçok benzeri gibi ra-
fa kaldırılıyor. Kutlu Adalı, öldürül-
meden önce yazdığı
son yazısında, Kıbrıs
halkına şu satırları mi-
ras bırakıyor:

".. Eğer kimliği, kişili-
ği, herşeyi elinden alın-
mış bir toplum durumu-
na düşmüşsek ve hiçbir
tepki göstermemişsek,
vatandaşlar, öğretmenleri,
aydınları, yazarları, öğrencileri,
sendika yöneticilerini, işçileri hain
gözlerle görmüşsek, seçimlerde
oyumuzu yalnız politikacılara ver-
mişsek başımıza herşey gelecek-
tir. Boyun eğdiğimiz, sindiğimiz
sürece eriyip yokolmamız kaçınıl-
mazdır. 'Anavatan- Yavruvatan'
söyleminin cazibesine pek kapıl-
mayınız. Yavru elden gitmiştir, or-
tada artık ana vardır. Ana bu, dö-
ver de sever de!"

MESUT KARA

Artizler Kahvesi

SANSÜR HİKAYELERİ

Filmin adı: Şoförün Karısı

Gerekçesi: Leyla ile Handan'ın birlikte oturmaya karar verdikleri zaman "kazancımızı ortaya koyar beraber harcarız" sözü bir çeşit komünizm düşüncesi telkin ettiğinden.

narak o sahnelerin çıkarılması isteniyordu. "Doktor hanımın Yılmaz Güney'in vücudundan kurşunu çıkarırken hep bir ağızdan şarkı söyleme sahnesinin çıkarılması." Filmde kaçakçı Çobanoğlu'nu oynayan Yılmaz Güney jandarmalar tarafından vurulur. Vücudundan kurşun çıkarılırken direnme gücü verebilmek için adamlarının söylediği, sansür kurulunun filmde çıkarılmasını istediği türkü "Zahit Bizi Tan Eyleme" dir. Süreyya Duru'nun çektiği Kara Çarşaf Gelin de "memleket asayişine zararlı" olduğu için yasaklanmıştı.

1970'lerdeki seks filmleri furcasında da "umumi terbiyeye ve ahlaka, milli duygularımıza mugayir bulunan" filmler sansürden geçmiyordu.

Anlatmakla bitmeyecek kadar çok ve çoğu komik gerekçelerden bazılarını sayın Agah Özgüç'ün "Türk Sineması Sansür Dosyası"* kitabından kendisinin iznini alarak aktarıyorum.

Filmin adı: Şoförün Karısı

Gerekçesi: Leyla ile Handan'ın birlikte oturmaya karar verdikleri zaman "kazancımızı ortaya koyar beraber harcarız" sözü bir çeşit komünizm düşüncesi telkin ettiğinden.

Filmin adı: Belanın Kralı

Gerekçesi: İşe el koyan polislerin "biz de şaştık kaldık" demesinin çıkarılması.

Filmin adı: Killing İstanbul'da

Gerekçesi: "Polis öldürdü" sözünün çıkarılması, Mine Soley'in profesörün evinde asistanken, evine döndüğünde aynanın karşısında bikini ile arkadan görüldüğü sahnelerin çıkarılması.

Filmin adı: Vur Tatlım

Gerekçesi: Rum kızının söylediği "kabuksuz çekirdek yiyecektim" sözünün çıkarılması.

Filmin adı: İstanbul Dehşet İçinde

Gerekçesi: Otomobilin patlayan sol tekerleğinin sağ olarak değiştirilmesi.

Filmin adı: Aşkınla Divaneyim

Gerekçesi: Arifin Nuri'ye söylediği "gidi" ibaresinin çıkarılması.

Filmin adı: Kıran Kırana

Gerekçesi: Uyuyan işçinin uyanıktan sonra Kamil'in arkasından söylediği "Birgün elime fırsat geçer, ben sana gösterim" sözlerinin, Gül'ün yaralı olan Kamil'in kolundan kurşunu çıkardığı sahneden, bıçakla kolunu kurcalandığını gösteren pasajın halk üzerinde tavahuş uyandırdığından çıkarılması.

Filmin adı: Yüz Karası

Gerekçesi: Genç aşıklara söylenen "Bir yastıkta kocayın" sözünün çıkarılması.

Filmin adı: Anadolu'da Roma Mozaikleri - Karanlıkta renkler - Üçüncü Murat Surnamesi

Gerekçesi: Türkiye'yi ilkel ve halkını sefil olarak gösteren bazı sahnelerin çıkartılması şartıyla.

* Türk Sineması Sansür Dosyası -İnceleme- Agah Özgüç. Koza Yayınları-1976

Şeyedi YORUM

"ŞEYEDİ'LER VE YORUM'LARI"

CAN BARSLAN

TANIMLANAMAYAN YAŞAMSAL HEDEF OLAYLARI

O, yaşamın her alanında yanibaşımızdadır... Bazen kapıyı açtığımız zaman evimizde, bazen pazen bir giysinin kolaltı oyuğunda, bazen selülitli bir basenin çatlak kılcal damarlarında, kimi zaman da yıkık bir evin bodrumuna atılmış 1937'den kalma eski bir tel dolabın, karşıdan baktığımızda sol alt köşesinde kalan paslı çivinin ahşapta açtığı deliktedir... Ama en önemlisi, onun ne olduğu sorulduğunda düşünceye dalan salak bir yazarın, nasılsa bir şey bulurum deyip de bulamadığı zaman anlamsızca sırıtışında ve kaçmaya çalışırken ardında bıraktığı şavalak ayak izlerindedir... Yani, o yoktur!..... Dur lan!.. Aslında niye olmasın ki!.. Belki de bunun cevabı "şiddet" sözcüğünde saklıdır... Evet... Şiddet yaşamın her alanında yanibaşımızda değil midir?... Şiddetten kimimiz bol sarmısaklı bir tuzlama kadar nefret ederken kimimiz de ekmeğimizi şiddete doğrayıp, kışık Tavşanlı kömürümüzün parasını vahşet satarak kazanmıyor muyuz... Evet!..

Aklımı yalıyım, buldum işte...

Otomotiv sektöründe çalışan bir arkadaşım vardı..... Otomotiv sektörü!.. Ne komik bi tamlama bu yaa?..

- Ne iş yapıyorsunuz?..

- Ee, otomotiv sektöründe çalışıyorum beyefendi...

- Sektör lan!..

Şiddetin, yaratıcılığa bürünerek estetik bir tasarıma dönüşmesini en somut haliyle bu arkadaşımda gözlemlemiştim... Ayrıca iki insan arasında nasıl olup da böylesine "yaşamsal hedef" farkı olabildiğine de ilk kez bu arkadaşım sayesinde tanık olmuşum... Onun yaşamsal hedefi oldukça büyük ve iddialıydı... Kendi Otomotiv Sektörünü kurmak... Sabaha kadar içki içtiğimiz bir gecede bana bu büyük hedefini anlatmıştı... Kaporta dizaynını ve motor sistemini tamamen bitirdiği yeni bir araba tasarlamıştı... Hatta bu arabanın şeklini peçeteye çizmiş ve sonra sanayi casusluğundan korkarak peçetenin üzerine soslu patlıcan bulayarak çizgileri kapatmıştı. Bu arabanın markası "Virck" olacaktı... Amblemine duyduğumda ise dehşetten donakaldım... Ezilmiş kedi!.. Evet!.. Virck marka arabalar öyle seri ve öyle hızlı gidecekti ki yoldan geçen hiçbir kedi onun altında kalıp ezilmekten kurtulamayacaktı... Bunu duyduğumda şaşkınlığı ve şiddetin bu denli yatırıma dönüşmesi karşısında kapıldığım dehşeti saklayabilmek için öksürdüm ve haydariyi de acı yapmışlar dedim...

Arkadaşım gecenin sonunda bu projesini kimseye anlatmamam için beni dilimi kesmekle tehdit etmiş sonra da özur dileyerek benim yaşamdaki hedefimin ne olduğunu sormuştu... Benim hedefim onunkinin yanında öyle zavallı ve komik kalmıştı ki söyleyemedim bile... Avşar kızının konserinde ön sıralarda oturup, sonra da onun beni sahneye çağırması ve birlikte yere dört ayak üzerine çökerek "seen beniim canıım, sen kara sevdalım, bir şeyler söylemek o kadar zoor" diye şarkı söylerken popolarımızı sallamak....

Kendi yaşamsal hedefimden utandım ve "güzel olan her şeyi sevmek ve kalıcı barış" falan diye çok geyik bir cümle geveledim...

Sinemacıların korkulu rüyası sansür yıllardır dillere destan ve çoğu neredeyse komik uygulamalarıyla Cumhuriyetin ilk yıllarından başlayarak günümüze kadar süregelmiştir. Çoğu zaman keyfi kararlarla yasaklanan filmler hatta yakılan filmler izleyicilere ulaşmamış ya da film bir çok sahnelerin çıkarılmasıyla izleyiciye ulaşabilmiştir. 1939 yılında "filmlerin ve film senaryolarının kontrolüne dair nizamname" yürürlüğe girer. Nizamnamenin 7. maddesi denetimini şu hükümlere göre yapıyordu:

1) Herhangi bir devletin propagandasını yapan, 2) Herhangi bir ırk ve milleti tezyif eden, 3) Dost devlet ve milletlerin hislerini rencide eden, 4) Din propagandası yapan, 5) Milli rejime aykırı olan siyasi, iktisadi ve içtimai ideoloji propogandası yapan, 6) Umumi terbiyeye ve ahlaka ve milli duygularımıza mugayir bulunan, 7) Askerlik şeref ve haysiyetini kıran ve askerlik aleyhine propaganda yapan, 8) Memleketin inzibat ve emniyeti bakımından zararlı olan, 9) cürüm işlemeğe tahrik eden, 10) İçinde Türkiye aleyhinde propaganda vasıtası olacak sahneleri bulunan filmlerin çekimine müsadde edilmez.

Sinemada ilk sansür uygulaması 1919 yılında Mürebbiye filmiyle başlar. İşgal ordularının Fransız komutanı General Franchet d'Esperey tarafından yasaklanan filmin Anadolu'ya gönderilmesine ve gösterilmesine izin verilmez. Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın romanından uyarlanan filmde bir Türk ailesinin yanında mürebbiye olarak çalışan Fransız kadının hikayesi anlatılır. Madam Kalitea'nın başarıyla oynadığı Fransız mürebbiye çalıştığı evin bütün erkeklerini baştan çıkarır ve birbirlerine düşürür. Fransızları küçük dü-

şürüyor gerekçesiyle böylece ilk sansür uygulaması başlamış oluyordu.

Sansürle başı derde giren sinemacıların başında kuşkusuz Metin Erksan gelir. 1950'li yılların başında çektiği Karanlık Dünya adlı filminin adı sansür komisyonunca Aşık Veyssel'in Hayatı olarak değiştirilir. Yine aynı film, oyuncularından Aclan Sayılğan ve Kemal Bekir'in Komünist Parti kurma suçundan tutuklanmasıyla 7. maddenin 5. fıkrası gereğince tümünden reddedilir. Daha sonra tekrar komisyona giren film şartlı olarak izin alabilir. Ekin boylarının kısa ve cılız oluşu, ziraat işleminin çok ilkel olması, turna dansı yapan dört kızdan ikisinin çıplak ayaklı, ikisinin çarklı oluşu şartlı kabulün gerekçelerinden bazılarıdır.

Yine Metin Erksan'ın Yılanların Öcü ve Susuz Yaz adlı filmleri de sansürden nasibini almıştı. O dönemin Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel Yılanların Öcü'nü köşkte izleyip çok beğenmesine ve Metin Erksan'la yapımcı Nurset İkbâl'i tebrik etmesine rağmen film sansürden izin alamayarak tümünden reddedilmişti. Susuz Yaz da "gayri ahlaki" bulunarak tümüyle reddedilmişti.

Duygu Sağıroğlu'nun Bitmeyen Yol filmi köyden büyükkente göç eden köylülerin yaşam öykülerini anlatıyordu. Fakat olur mu öyle şey, sansür kurulundan haberiniz yok galiba. Tabii ki filmin, halka gösterilmesine yurt dışına çıkarılmasına "şehrin en kötü ve en sefil yerlerini, işçilerin en sefil hayat şartları içinde yaşadıklarını belirttiği, bütün işverenleri kötü huylu, hoyrat, işçiyi hakir gören kişiler olarak gösterdiği ..." gerekçesiyle izin verilmez.

Lütfi Ö. Akad'ın yönettiği Hudutların Kanunu da sansür kurulunca yasaklanıyordu. Yılmaz Güney'in Umut filmi 10 maddelik gerekçeyle yasaklanıyordu. Bu maddelerden biri şöyleydi: "Filmde Yılmaz Güney ve arabası bakımsız, pis, yırtık, çok zayıf bir at ile iş yapması ve geçinmesi şansa bağlı olup kalabalık bir aileyi geçindirilmesi düşünlmez iken, bu araba ve at fakirliğin bir sembolü olarak ele alınmış, çeşitli olaylarla da çalışmak imkanı bulunmadığı kanaati verilmiştir." Yılmaz Güney'in Ağıt filminde de sakıncalı sahneler bulu-

Vedat Özdemiroğlu

VEDAT BEY'İN GÖRKEMLİ HAYATI

Vedat Bey hislidir, içlidir. Fakat maneviyatçı değildir. Nedir? Maddecidir. Bu son asrın özelliği de budur. Bir şekilde içi ezilenler, duygu olayına girenler daha ziyade maddeciler olmuştur. Olsun.

Balık Tutan Şaşı Kedi Sokağı * (yeni serüven)

Vedat Bey, davetteydi. Moğolistan Konsolosluğu, Moğollar'ı bir araya getirdiği için, Vedat Bey'in dostu Bay Kaan Erdener'e plaket veriyordu. Moğollar, aksak ritimle müzik çalıyorlardı. Vedat Bey altı kez alkışlayıp töreni terketti.

Sokakta biraz yürüdü. Var mı yok mu bir yağmur, gökyüzü gri, Vedat Bey'in pardesüsü havalanması gerektiği kadar havalandı. Hava, macera için müsaitti. Vedat Bey, bir bodrum katından yükselen şarkıyı dinledi..

*"Londra'da üç gün kaldım
İlk gün müzeleri gezdim
İkinci gün evde kaldım
Son gün ise kavgaya çıktım"*

Vedat Bey, duvara dayanıp şarkıyı sonuna kadar dinledi. Sözleri bu kadardı. Bu nasıl bir şarkıydı? Bu şarkıyı söyleyen adam kimdi? Hasta müzisyeni muhakkak göz takibine almalıydı.

Sokağın karşı tarafında kiralık bir ev gördü. Hemen tuttu. Depozito karşılığı kol saatini, peşinat karşılığı kös-

tekli saatini verdi. Ev bomboştu. Odası kireç, yüzü güleç kapıcıya cebindeki bütün parayı vererek, bir tane sallanan sandalye, bir adet de kum saati almasını istedi. Kapıcı alışverişteyken, kapıcının sağlıklı karısı (kocasının teni ilaçtı), Vedat Bey'e bir demlik çay ve küçük bir tüp getirdi. Vedat Bey, teşekkür etti. Kapıcının karısı rica etti. Vedat Bey, tebessüm etti. Kadın gitti.

Bir saat, onbeş dakika sonra Vedat Bey, sallanan koltuğunda oturarak, bir yandan çayını içiyor, bir yandan da hem pencerenin önündeki kum saatini, hem de pencerenin ötesindeki hasta müzisyenin evini izliyordu. Kumların tamamı dökülmeden, bir iz yakalayacağına emindi.

Sağlıksız müzisyen, yeni bir şarkıya başlamıştı:
"Olga Korbut-Olga Korbut

Olga! - Tolga!"

Vedat Bey, gözlerini pencereden ayırmayarak, bardağına çay koydu. Sonra çayını içti. Sonra şarkı yine değişti:

*"Fotokopide büyüttüğüm,
Solaryumda dirilttiğim
Plastik çiçeğimi ütiledin sen
Ellere verdin"*

Vedat Bey, not aldığı bütün bu şarkı sözlerini inceledi, inceledi. Bir sonuca varamadı. Akrostiş yoktu. İpucu yoktu. Sonra müzik kesildi.

Vedat Bey ayağa kalktı. Az sonra sakallı müzisyen, elinde boş çuvala dışarı çıktı. Vedat Bey fırladı.

Müzisyen, sokak sokak gezdi, gördüğü bütün kedileri çuvala attı. Vedat Beyimiz, müdahale etmeden izledi. Müzisyenin yüzü, kireç gibiydi. Bir saat, onbeş dakika sonra, sakallı hasta, çuvalında yirmibir kediyle evine girdi. Vedat Bey de kendi evine girdi.

Kırkbeş dakika kadar müzisyenin evinden sadece kedi çılgınlıkları geldi. Sonra sağlıksız müzisyeni, kendi apartmanlarına gelirken gördü. Müzisyen, kapıcının sıhhatli kansıyla biraz konuştu. Sonra kadından bir basma elbise alıp evine döndü.

Vedat Bey hızla düşündü. Sonra pencere camını kırıp atladı. Hiç durmadan, müzisyenin dar penceresine uçup, bodrum katına daldı. Umduğu gibiydi: Sakallı, zavallı kedileri birbirine dikerek, onlardan bir kadın yapmıştı. Şimdi de bu zavallı kadın-kedilere entari giydirmeye çalışıyordu. Vedat Bey uçarak tekme atmayı düşündü. Ama vakit kaybetmemek için önce tekme attı, sonra uçtu. Sakallı sapık orgunun üstüne yığıldı.

Bir saat, onbeş dakika sonra, mini mini kediler veterinerde, sapık sanatkar kodeste, Vedat Bey ise aslanlar gibi sokaktaydı.

Vedat Bey, duygu bisikletine binmiş, yıldırım gibi gidiyordu.

*Balık Tutan Şaşı Kedi Sokağı, Bodrum-Gümüşlük'te hakikaten var.

SONER GÜNDAY

ORÇUN'un günlüğü...

22 Haziran: Bütün gün boyunca Ayfer'i düşündüm

23 Haziran: Bu gün de bütün gün boyunca Ayfer'i ve ona olan aşkı düşünüyordum.

24 Haziran: Bütün gün Ayfer'i, ona olan aşkı ve Akmerkez'i düşünüyordum. O koca binayı nasıl yapmışlar, şaşıtım kaldım, o camlar, o yürüyen merdiven-

ler yani mükemmel bi tesis olmuş helal olsun onu yapanlara, helal olsun emeği geçen herkese, bravo doğrusu, pes, aşkolsun.

25 Haziran: Şöyle uygun bi ortam olsa da Ayfer'e bi açılabilsem. Ona karşı olan hislerimi en mükemmel cümleleri kurarak bi anlatabilsem.

26 Haziran: Düşündüm de mükemmel cümle olayına hiç girmesem daha iyi olucak galiba, çünkü daha önceki girişimlerimde laf hep karıştı başka başka anlamlar çıktı, Ayfer söylediklerimden hiç bişey anlamadı.

27 Haziran: Tabi ya, telefon açıp çok basit bi şekilde "Seni seviyorum Ayfer" ya da "Ayfer sana aşığım" demek en iyisi.

28 Haziran: Bu işler telefonda olmaz, "Seni seviyorum Ayfer" dediğimde suratındaki ifadeyi görmem lazım, ya bana "Ben de seni seviyorum" derken o anda büroda bulunan diğer insanlara el kol işaretleri yaparsa ve telefonu kapatıktan sonra hep beraber bana gülerlerse.

29 Haziran: Hepsi gülebilir ama Rauf gülmmez, o benim en iyi arkadaşımdır.

30 Haziran: Belki Rauf da gülebilir, kötü niyetinden diil de hani topluluk psikolojisi, bi espri yapılır herkes güler espriyi beğenmeyen ya da anlamayan içten gülmese bile anlamadığı belli olmasın diye ya da nezaketten bi tebessüm edebilir.

1 Temmuz: Tebessüm etsen bile sen benim en iyi arkadaşısın Rauf, bu ha-

reketini anlayışla karşılıyor ve sana kızmıyorum.

2 Temmuz: Yanlış dikkat et Rauf hoş görünün de bi sınırı vardır.

3 Temmuz: Dostluklar kolay kurulmuş Rauf, suratındaki kaslara sahip ol gereksiz yere salma onları bi espri uğruna yıkmak bu güzel dostluğu.

4 Temmuz: Bu gün Raufu aradım, telefona Nevzat çıktı, muhabbete girmek için sesimi değiştirip sert bi tonla "Raufu çağır bakiyim" dedim. "Kim arıyo" dedi. "genel müdür" dedim. "Bi saniye efendim hemen çağırıyorum" dedi. Rauf geldi hemen sordum. "Ben orda yokken benim hakkımda bi espri yapılsa güler misin" dedim. Sesi titredi "Hayır sayın genel müdürüm, gülmem" dedi. "Ne genel müdürü ben Orçun, Nevzat'la konuşmamak için öyle yaptım sakın çaktırma" dedim, sonra tekrar aynı soruyu sordum "Yok gülmem" dedi. Bu güzel cevap keyfimi yerine getirmişti, coştum "Nevzat'ı ver bakiyim bi konuşayım" dedim. Nevzat geldi "Nasıl gidiyo Nevzat'çım, işe alışabildin mi arkadaşlarınla uyum içinde çalışabiliyomusun?" diye sordum. "Tabi efendim, alıştım gayet uyumlu çalışıyorum" dedi. "Ben yanımda çalışan personelikle çok ilgilenirim gördüğüm ilk anda sana karşı içimde bi sempati uyandı ki sorma gitsin" "Sağ olun efendim, ben de sizi pek sevdim" diyerek sözümü kesti. "Hadi bakiyim gözüm üzerinde öyle ofiste beraber çalıştığın insanlarla çok samimi olma hele aşk meşk işlerine sakun girme, işinden

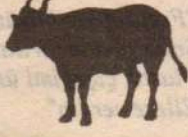
evine evinden işine git, gel, efendi ol Ayfer'den uzak dur." Birden unutup Ayfer'in ismini söylemişim. İkimiz de şaşır-mıştık. "Kim" dediniz efendim?" dedi. Konuyu değiştirmek için bi iki saniye içinde en doğru kararı verip en doğru şeyi söylemeliydim. Söyledim de hemen "Eğer sıkı çalışırsan sana sene sonunda ekstra pirim olarak tam ikiyüz elli milyon lira vericem" dedim. Bu yüksek harcamam sayesinde Ayfer mevzusunu unuttu. Biraz da şirket politikamızdan falan bahsettik, iyice aklı karıştı, iyi günler dileyip telefonu kapattım.

Bi taşla üç kuş vurmıştım hem Rauf'un gerçek dostum olduğunu anlamıştım, hem Nevzat'la dalga geçmişim hem de Ayfer'den uzak durmasını sağlamıştım. Neşelenmek hakkımdı.

Televizyonu açtım, güzel bi şarkı çalı-yordu, sesi sonuna kadar açtım, sehpa-yı kenara çekip salonun ortasında dans etmeye başladım. Bi süre sonra alt kat-taki komşu duvara vurdu, "Kes lan gü-rültüyü!?" diye bağırdı, hemen televizyo-nu kapattım. Çok korkmuştum çünkü kendisi çok sinirli bi adamdır. Bütün gece sessiz sessiz oturdum, ama aklım hep alt komşudaydı ya adamı uyku tut-mazsa ve bundan beni sorumlu tutarsa, gelip kapıma dayanırsa. Gece yarısına doğru aklıma gelen bi fikir beni rahatlat-tı. Eğer adam gelirse "Üniversite sınavı-nı kazandım, ona sevinliyordum abi" di-yecektim karşısında bütün fatülterleriyle yek vücut olmuş bir ilim irfan yuvasını, koskoca bir üniversiteyi görünce biraz yumuşardı herhalde..

“Komünizm, birader komünizm...”

HACER YILDIRIM

Bizi 1 Mayıs'ta tevkif ettiklerinde kardeşimin fotoğraflarını 1. Şube'de gördüm. Orada polis Sadullah 'kardeşin bizden kurtulamaz' dedi, sonra kardeşimden haber alamadık. Vilayete dilekçe verdik, TBMM'ye dilekçe yazdım. 6 ay sonra cevap geldi ama hakkında bilgi verilmedi. Kardeşim kaybedilmişti.. 1935 yılından sonra İzmirli küçük Abbas Bakırköy'de öldürüldü. İskeçeli Hasan kayboldu. Mustafa Suphi'den başlamıştır bu kayıplar. Bugünkü cumhuriyet döneminde aynen devam ediyor."

Cumartesi annelerinin eylemine son haftalarda hiç gittiniz mi? 94 yaşındaki Mehmet Bozışık, 61 yıldır kayıp olan kardeşi Salih Bozışık'ı anıyor. Her cumartesi Galatasaray'da eylem bitiminde zorlukla ayağa kalkarak şu sözlerle eylemini noktalıyor :

"94 yaşındayım. Yetmiş beş senedir komünistim. Dünyada sömürünün kalkmasının mücadelesini yapıyorum. Bunun için 16 sene hapis yattım, dört defa sürgün edildim. Bugün de bu sistemin yıkılmasının mücadelesini yapmaktayım. Kardeşim Salih Bozışık 1935 yılında Mustafa Kemal döneminde kaybedildi. Lakabım "Boz Mehmet"."

94 yaşındaki bu yaşlı kömünist sözlerini bitirdiğinde etrafındakiler alkışlamaya başlıyor. Alkışlar bittiğinde, Bozışık için o her geçen gün biraz daha ağırlaşan kavgaya başlıyor. Bastonuna dayanarak yürüyor, Karaköy'e gitmek için bir taksi arıyor. Onu alkışlayan gençlerden biri soruyor, "Nereye gideceksin?"

Ağır işiten Mehmet Bozışık'a soru tekrarlanıyor ve yanıtlıyor: "Karaköy'den gemiye bineceğim." Genç kolundan tutuyor ve taksi bulmak için beraber yürüyorlar. Taksi bulunuyor, genç yanından ayrılıyor. Bu her zaman olmuyor, genellikle o evine de taksi bulmaya da bakkala da yalnız gidiyor.

Mehmet Bozışık, yaşadığı tüm tarihi, ayrıntılarına kadar hatırlıyor. Unuttuğu hiçbir şey yok, en çok da onu unutanları unutmuyor.

Kadıköy'de bir apartmanın bodrum katındaki evine gittiğimde, Cumartesi eylemlerindeki gibi şık karşılıyor beni. Oturma odasına geçiyoruz. Bu oda bir kanape, bir koltuk, çeşitli gazeteler, duvarda Lenin, Stalin, Marks ve Kemal Türkler'in resimlerinden ibaret.

94 yaşındaki Boz Mehmet 75 yıldır bir dava uğruna hapis yatmış, sürgün edilmiş, yaşlılığının farkına varmayacakmış ama yürümekte zorlandıkça bunu kabul etmiş. Genç ve gür sesiyle her cümlemin sonunda "Anladın mı birader" diyerek hayatını anlatmaya başlıyor:

"Ben 1901 senesinde Kavala'da doğdum. Babam bütün işçisi annemin ismi Şerife. Mahallemizde üç Şerife varmış. Uzun Şerife, Bodur Şerife, anamıza da Güzel Şerife derlermiş. İşte ben Güzel Şerife'nin beşinci oğluyum. Anam beş tane evlat doğurmuş, ikisi kız, üçü erkek. Bir kız fakruzarurettin 7 yaşındayken ölmüş, mahallenin en güzel kızıymış, diğeri de aynı nedenle ölmüş. Bir kızkardeşiminin olmasını çok isterdim. Babam Kavala'da bütün işçiliği yapmış, annemle evlenmiş. 1901 senesinde Kavala, Osmanlı İmparatorluğu'nun sınırları içindeydi. Kavala, sonra Yunanistan'a geçmiş, sonra Bulgarlar'a sonra yeniden Yunanistan'a. 1917 senesinde Sovyetler'deki ihtilalden sonra Yunanistan'da resmen Yunan Komünist Partisi kuruldu. Ben 1918 yılında komünizmle tanıştım. Tamam mı birader..."

İki sendika vardı, biri kıvılcık diğeri sarı. Kıvılcık sendika işçilerin yanında, sarı da burjuvazinin dümen suyundaydı. Biz üç kardeş, bütün işçisi olduğumuz için Salih, Hasan, ve ben Kıvılcık sendikaya üye olduk. Kıvılcık sendika komünizmle tanışmamızı sağladı. Komünizmi orada öğrendik.

O yıllarda emperyalizmin Türkiye'ye saldırmasına karşı Yunan Komünist Partisi beyannameler dağıttı. Yunan askeri teşkilatı komünistlerin bu bildirilerine karşı çıkarak Türk askerine karşı silah kullanmadıkları için komünistleri kurşuna dizdiler. Bizler gözlerimizle gördük, yani Türk topraklarına Türk askerine, silah atmayan komünistlerin kurşuna dizildiğini, anlıyor musun birader?"

Bozışık, Türkiye'ye geldikten sonra Türkiye Komünist Partisi'ne (TKP) üye oluyor. 1927 senesinde Sovyet devriminin 10 yıldönümünde TKP bildiri dağıtıyor. Bozışık o dönemde Kabataş'ta bulunan 30 bin kişilik Tütün İşçileri Cemiyeti'nin üyesi olduğunu söyleyerek devam ediyor: "Sovyetler lehine yazılan bildirilere işçiler karşı çıktı. Kimi Sovyetler'de fuhuş yapıldığını söyledi, kimi desteklediğini. Nuri Küçük isminde bir arkadaşımız çıktı, işçilere dedi ki 'içimizden karşı çıkan ve çıkmayan üç kişiyi seçip Sovyetler'e gönderelim. Onlar gidip bize döndüklerinde Sovyetler'i anlatsın.' Her iki tarafta bu çözüme olumlu yaklaştı. Üç kişi seçtik, bu komisyon Sovyetler'e gidip durumu tetkik edecek ve dönüşte de anlatacak. Vize almamız gerekiyordu. Sovyet Konsolosluğu olumlu cevap verdi. Pasaport almak için gittiğimizde bizi 1. Şube'ye götürdüler. Sorguladılar, işkence yaptılar. Sonra bıraktılar bu hadiseler benim Türkiye Komünist Partisi'ne girmeme neden oldu."

Bozışık, ilk tutuklanmasını da şöyle anlatıyor:

"Sirkeci'de Hüdavandigar Kahvesi vardı. Kardeşim Salih Bozışık kahvede oturuyormuş. Kardeşim orada Kemalizm aleyhine konuşmuş. Kardeşimi dövmüşler, ağzını, burnunu kırmışlar. Sonra bana geldi ben de kahveye gidip kahvenin altını üstüne getirdim. İlk tutuklanmam böyle oldu. İlk mahkemede de beraat ettim.

Bozışık konuşmaktan yoruluyor ... Biraz dinleniyor ve sıra kardeşinin kayboluş hikayesine geliyor:

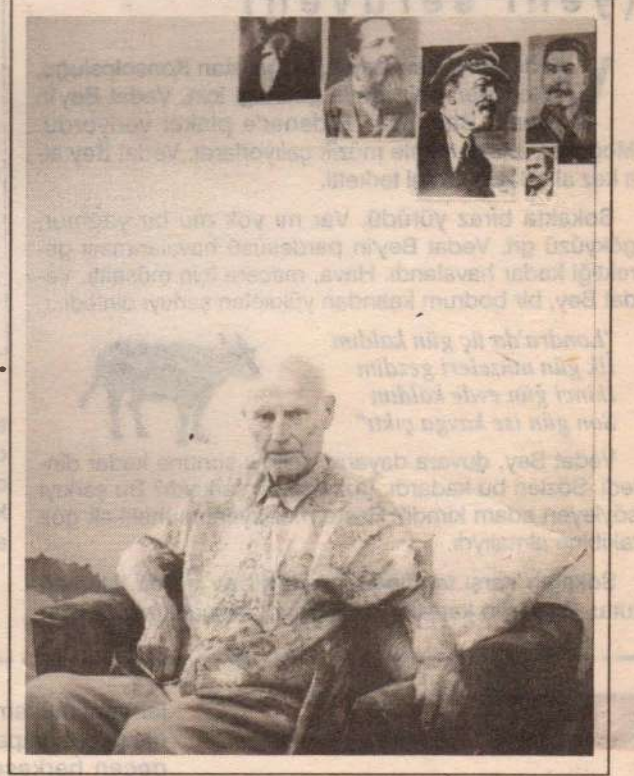
"Biz üç kardeş de Yunan Komünist Partisi'nin etkisi altında Türkiye'ye geldik. İlk olarak Manifesto'yu bana kardeşim Salih Bozışık temin etti. Tütün İşçileri Sendikası'nda çalışırken hücre teşkilatını kurduk. Teşkilatı kuranlar arasında kardeşim Salih Bozışık, Ferit, Edirne'li Lütfü, İzmirli İsmail bir de ben vardım. Netice itibarıyla kardeşimi 1931 senesinde Türkiye Komünist Partisi Sovyetler'e gönderdi. Kardeşim 1935'de Türkiye'ye geldi. Eve geldi, bir gece yattı. Bir gece yattıktan sonra bana sabah dedi ki 'Ben gidiyorum'. Ben nereye gittiğini sorduğumda 'Senin bilmene lüzum yok' dedi ki haklı. O günden sonra görmedim. Bizi 1 Mayıs'ta tevkif ettiklerinde kardeşimin fotoğraflarını 1. Şube'de gör-

düm. Orada polis Sadullah 'kardeşin bizden kurtulamaz' dedi, sonra kardeşimden haber alamadık. Vilayete dilekçe verdik, TBMM'ye dilekçe yazdım. 6 ay sonra cevap geldi ama hakkında bilgi verilmedi. Kardeşim kaybedilmişti.. 1935 yılından sonra İzmirli küçük Abbas Bakırköy'de öldürüldü. İskeçeli Hasan kayboldu. Mustafa Suphi'den başlamıştır bu kayıplar. Bugünkü cumhuriyet döneminde aynen devam ediyor."

Yıllarını komünizm davasına adanmış bu insan şimdi hiçbir partiye üye olmadığını söylüyor, gerekçesi de Türkiye'de Komünist Partisi olmamasından.

Yaşlı komünist Abidin Dino'nun ölüm yıldönümünde yazdığı bir yazıdan alıntı yaparak bana okuyor :

"Dino yoldaşım, sene, 1942, Haydarpaşa- Adana trenindeyiz. Sen Mecitözü'ne, ben Kırşehir'in Mucur ilçesine sürgüne gönderiliyoruz.. İkimiz bir kelepçedeyiz. Senin sol elinin, benim de sağ elimden aynı kelepçe kelepçeliyiz.

Bu kelepçe bize o zamanın Polis Müdürlüğü olan Sansaryan Han'da vurulmuştu. Ellerimiz başparmaklarımızdan kelepçeli olarak oturduğumuz trenin iki kişilik koltuğunda seninle büyük bir coşku içinde orta dereceli bir sesle Enternasyonal Marşını söylemeye başladık. Sonra sen bir öneride bulundun. Bu öneri üzerine anlaşma yaptık. İlk ölenin mezarı başında anlaşma gereği sağ kalan yoldaş enternasyonal marşı okuyacaktı. Gönüm bu anlaşmanın senin tarafından yerine getirilmesini istiyordu. Bunu yapmak bana düştü..."

Bu dizelerden sonra sohbetimiz yerini uzun bir sessizliğe bırakıyor. Bana saati soruyor. Saatin 16.00 ya geldiğini söylediğimde bankaya gideceğini ve kardeşinin bir dükkanının gelirinden kalan parayı alacağını söylüyor. Koltuğundan kalkıp Lenin'in rozeti takılı olan ceketini giyiyor. Beraber çıkıyoruz, koluna giriyorum, bana yolda şu sözleri mırıldanıyor:

"Ben 95 yaşına giren bir adamım. Maddi değil ama manevi yardıma ihtiyacım var. Sosyalistlerin hiçbirinin bana ihtiyaçlarını sorduğu yok. Bu insanı üzüyor. Sovyet Komünistleri'ni gördüm, dünya komünistlerini de gördüm. Mukayese ediyorum, insanlara nasıl sahip çıktıklarını. Birçok şeylerde geriye. Ben su almak için gidemiyorum dışarı, çeşme suyu da artık içilmiyor ki..."

Bankaya gidiyoruz. Her ay bankaya yatırılan 6 milyon liranın bu kez 5 milyon 300 lira olduğunu fark ediyor. Banka memuruna soruyor, memur "bilemiyorum" diyor. Boz Mehmet "Neyse" diyor. Bankadan çıkıyoruz. Ayrılırken bana şöyle diyor:

"Sen artık gidebilirsin, ben şu karşıdaki parkta biraz oturacağım, yarınki cumartesi eyleminde görüşürüz, birader...."

söz söylemek içindir

JEAN GENET

Gelişigüzel bir açıklamaya girişiyorum: Yazmak, ihanet ettiğimizde elimizde kalan son çaredir. Sizi söylemek istediğim bir şey daha var: Ancak serseri veya hırsız, kötü bir hırsız elbette, ama sonuçta hırsız, olabileceğimi çok çabuk, aşağı yukarı on dört, on beş yaşında öğrendim. Toplumsal dünyadaki tek başarım şu nitelikte idi, olabiliirdi diyelim: otobüs biletcisi ya da belki kasap çırağı, ya da buna benzer bir şey. Ve bu çeşit bir başarı beni tiksindirdiğinden, sanırım çok genç yaşta kendimi, beni ancak yazıya vardırabilecek türden heyecanlara sahip olmak üzere eğittim. Eğer yazmak, tüm hayatınızı çizebilecek kadar güçlü heyecanlar ya da duygular duymak demekse, eğer sırf tasvirleri, anımları ya da tahlilleri sizi gerçekten izah edebilecek kadar güçlüyse, o zaman evet, yazmaya Mettray'de ve on beş yaşında başladım.*

Yazmak, verilen sözün alanından kovulduğunuzda size kalan şeydir belki de.

(*) Çalışma notlarından: "Ronsard'ı ve Nerval'i burada okudum. Hırsızlığı burada öğrendim, çalışmayı değil, beni hapishaneye ve sonunda biraz daha uzağa götüren kurtarıcı hırsızlığı."

MERAKLISINA

Ümit Kıvanç

Alenen, çocuk doğurmaya başladılar, yaşlanıp öldükçe sayıca azaldılar, bazıları yok oldu, bazlarından kalanlar başka toplulukların arasına karıştı.

Hayatta "ortam" denen şeyin önemi ve bize neler yaptığı hakkında hiç düşünür müsünüz? Ama şu, "Abi geçen gün Mert'le Sarp da geldi, işte bi ortam oldu" söylemindeki ortam değil. "Abi çocuğu ortam mahvetti"dekine daha yakın ve bundan çok daha geniş anlamalı olanı.

Charles Darwin, *İnsanın Türeyişinde*, "Evcil tavşanların beyinlerinin, yaban tavşanlarıninkilerden epeyce küçük olduğunu gösterdim," diye bilimsel bilimsel övünür. "Bu, onların birçok kuşak boyunca sıkı bir tutukluluk altında yaşamaları yüzünden, zekâlarını, içgüdülerini, duyularını ve gönüllü davranışlarını az kullanmalarına yolabilir" (Çeviren Öner Ünalın, Onur Yayınları, 2. Baskı, Temmuz 1975 Ankara, s.78).

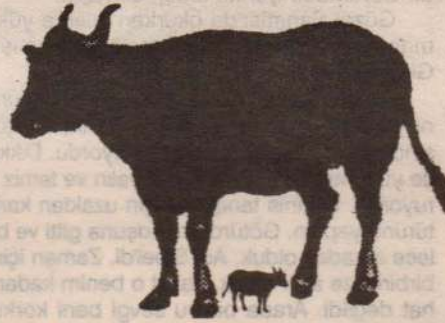
'Ortam'dan kasıt, işte böyle bir şey.

Meşhur İspanyol fatihler Güney Amerika'ya ayak basıp karşılarına çıkan yerlileri kültürleri, yaşama alışkanlıkları, töreleri ve bedenleriyle ortadan kaldırmaya giriştiklerinde o insanların ortamı mahvoldu. Sadece savaşta yenilmekten kaynaklanan fizik güçsüzlük duygusu ve moral bozukluğu, köklü, sağ-

lam, yerleşik bir toplumsal hayat düzeni olan yerli topluluklarını böylesine dağıtmaya yetmezdi. Asıl, ortamları bozulunca yaşayamaz oldular.

Ve İspanyol işgalinden sonra Güney Amerika'nın özellikle tutunacak dalı olmayan yoksul yerlileri arasında intiharlar hızla yaygınlaştı. Bu insanların önceki kültüründe durup dururken bir sürü insanın intihar etmesi gibi alışkanlıklar pek yoktu.

Ortamını kaybedince yaşayamaz hale gelmenin intihardan daha özlü ve net bir anlatımı olamaz sanırım. Ama başka anlatımları da var. Meselâ dünyanın pek çok yöresinde, başka bir ortamdan gelen ve geldikleri yere yeni bir ortamı dayatan yabancı işgâlcilerin zorbalığıyla karşı karşıya kalmış toplulukların üreyemez hale geldiği görüldü. Alenen, ço-

cuk doğurmamaya başladılar, yaşlanıp öldükçe sayıca azaldılar, bazıları yok oldu, bazılarından kalanlar başka toplulukların arasına karıştı. Ortam yok oldu, o ortamın insanları da yok oldu.

Ne yazık ki; tarihin gördüğü en küstah yaratık olan 20. yüzyıl insanı, ortamını yok edersen insanın ne hale gele-

ceğine pek duyarsız. Soydaşlarına revâ gördüğü, yukarıda sözünü ettiğim muamelenin hatırlatılmasını bile istemiyor. Buna imâda bulunan hiçbir hatırlatıcı uyarıcı özlü söz yok ortada. Oysa gerekli duyarlılık, meselâ kuşlar konusunda daha fazla var: "Bülbülü altın kafese koymuşlar..."

20. yüzyıl insanının ortam konusundaki duyarsızlığı tesadüfî değil. Çünkü kapitalizm her şeyi sürekli olarak değiştirmeden yaşayamayan, önüne çıkana parçalayıp yutan, durmadan yeni şeyleri ortaya sağan, insanları bir heveslendiren bir afallatan, muazzam bir hareket olarak ortaya çıktı. İlkel-doğal hayat tarzı için ortam belirleyiciydi, kapitalizm ise ortamı durmadan yeniden biçimlendirmeyi ister.

Oysa insan da, bütün öteki canlılara revâ gördüğü ikinci, üçüncü sınıf muameleye aldanmayalım, ancak bir ortam içerisinde yaşayabilecek bir canlı. Güvendiği, dayandığı, sırf var olduklarını bilmekle kendini rahat hissettiği şeyler, sıkıştığında başvurabileceği yollar, tehlikelerle yüzyüze geldiğinde elini atabileceği araçlar olmalı etrafında. Ve tabii zihninde; çünkü ortam sadece 'etraf' değil.

İnsan-ortam ilişkisindeki denge ve uyum, belki mutluluk tariflerinin en genel ve asla esasa ilişkin olanının ekseninde yeralmalı.

(Ortamdan bahsetme nedenim, kendi ortamımız üzerine azıcık düşünelim diye. Kimbilir, bakarsınız, bütün günü kaplayan geyiklerimiz arasında, kırk yılda bir, üzerinde azıcık ısrarla durup derinlemesine konuşulabilecek bir konu çıkar. Haftaya yine bu mevzu!)

TUTUNAMAYANLAR'dan... OĞUZ ATAY Bütün Eserleri-1 Birinci Baskı 1984 İLETİŞİM YAYINLARI

ALINTILAR
KEMAL GÖKHAN

...Aynı zamanda yatak olabilen kanepede oturdu ve bir düğmeye basınca içinde sahte ağızlıklara sokulmuş sigaralar çıkan kutudan bir sigara alıp, Alâaddin'in lâmbası biçimindeki çıkmakla yaktı. Durum, ümit verici değildi: yerdeki halı mobilyalara hiç uymuyordu. Dügün hediyesi...

"... Annesi Mürüvvet Hanım, kocasının aksine, zorba ve mütehakim bir kadındı. Oğluna hırçın bir şefkat göstermekle birlikte, onun disiplinli yetiştirilmesi için, hiç bir fedakârlıktan çekinmemişti. Bütün büyük ve mustarip ruhlar gibi, Turgut da bu iki zıt tesirin gölgesinde yetişti..."

...Bir şey dediğim yok, Turgut. Evlenirken de bir şey söyledim mi? Bize çok uğramadın evlendikten sonra. Size mi? Siz kimsiniz? Ben, Nermin, çocuklar...

...Fakat sonradan garson olmuş bir filozof ya da filozof olmuş bir garsona göre, insanlar kanşık salatoya benzer.

endişeyle kıvrınır ve beş dakikada bir merdivenleri tırmanırken dünya ya geldi..."

Öylece kal Turgut! Oyunun sonunda perde kapanır ken olduğu gibi.

devam edebilir...

BEYOĞLU'NDA GARİBANIN OTOPSİSİ YAPIMAZ

Oktay Güzeloğlu

HEYKEL

İlk ilkbahar gecelerinden biri. Beyoğlu'nun ara sokaklarından birinde, evimin sokak kapısının önünde beyazlamış saç ve sakalları birbirine karışmış, kirli elbiseleri içinde ince uzun suratlı, düzgün sararmış dişleri, emme-basma tulumbaya benzeyen, bir dolup bir boşalan temiz bakan gözleri ve ağzında her an patlamaya hazır dinamit lokumları ile eskiden tanıdığımız otuz yaşlarında karikatürist bir gençle oturuyoruz.

Dostluğumuz yıllar önce sokak ortasında ona bir karikatürümü çizdirmekle başlamıştı ve devam ediyordu. O şarap içiyor ben bira içip konuşuyoruz. Daha çok o konuşuyor.

- Abi bugüne kadar kimseyle bu kadar uzun konuşmadım. Yalnızca hapisanede idam mahkumu bir arkadaşım vardı. Sana benziyordu. Onun da gözlerinde dostluğu okurdum. Sana da güvendim, dertliyim, göçüğüm, yalnızım. Dostlarım şarap şişeleri, masalar, sandalyeler, kaldırımlar. Hep konuşamayanlar. Soru sormuyorlar; çünkü soru sorandan hoşlanmıyorum... Hiç sevdin mi abi?..

Sorudan hoşlanmıyordu ama kendisi ani bir soru sordu. Toparlandım.

- Sevdim tabii. Sonra benden ayrıldı. Barışmak istedim, barışmadı. Öylece bitti. Niye sordun?

- Ben de sevdim abi. Ama onu öldürdüm. Hayır, hayır öldürmedim, öldürmedim. Abi işte bunu anlatmak istiyorum. N'olur sen anla beni, dedi.

- Allah Allah!.. Bu ne demek? Şimdi öldürdüm, öldürmedim diyorsun. Kusura bakma kafam karıştı diyerek gözlerinin içine baktım. Gözlerini yere vurdu ve fısıldar gibi konuştu.

- Nereden başlayacağımı bilmiyorum, dedi.

- Senin bir rahatsızlığın var, utanma, çekinme. Herkesin anlatmaya ihtiyacı vardır. Bana güveniyorsan anlatabilirsin. Bir ihanet mi gördün? dedim.

Gözlerini yerden kaldırarak;

- Hem evet, hem hayır ama ben onu öldürmedim. Bedelini yasal ödedim, fakat yüreğimde beyimde borçluyum. Sana anlatacağım. Ama n'olur beni suçlama. Soru sorma, diyerek anlatmaya başladı. Birden sokak sessizleşti, sanki gürültüler kesilmişti. Kendiliğinden kurulu sokak mahkemesinin bütün duvarları, evler, kaldırımlar, yer-gök, yıldızlar, parlak ay... Her şey sessizleşti. Dinamitin fitili alev almış, yavaş yavaş lokuma toslamaya gidiyordu.

- Ailem beni çocukluğumdan beri avukat, doktor, mühendis gibi para kazanabileceğim meslekleri seçmemi istiyordu. Babam kazamızın en meşhur avukatı, annem ilkokul öğretmeniydi.

Kızkardeşimle ben annemin öğrencilerinden şikayeti, babamın haklı haksız kazandığı davaları dinleyerek büyüyorduk.

Bir de komşumuz vardı. Yalnız başına ve konuşmayan heykelleri ile yaşıyordu. Ben de her okul dönüşü ona uğrar heykel yapısını seyrederdim. Evinin salonu küçük küçük insan başı heykelleriyle doluydu. Bir gün 'kimleri yapıyorsun?' diye sordum, güldü ve 'şu gülenler dostlarım, asık suratlılar düşmanlarımdı' dedi. Baktım, gülenler iki taneydi. Asık suratlılar çoktu. Dikkatimi çeken bir şey daha vardı; köşede duran büyük kadın başı heykeliydi bu. O da asık suratlıydı. Onu sormadım. Annemlerden dinlemiştim. Karısı onu terkmiş. Çocuk aklımla onun kaçan karısı olduğunu sezinlemiştim. Ben de büyüyünce heykel yapıcım dedim. Güldü 'Okulu var, okuluna gider daha iyilerini yaparsın' dedi. Bir de dikkatimi çeken şey, beresini hiç çıkartmazdı. Saçları var mıydı, yok muydu, hiç görmedim.

Bir gün okul dönüşü ona uğradım. Kapıda 7-8 kişi vardı, babam da aralarında idi. Eve gitmemi, onun öldüğünü söyledi. Onun 7-8 kişinin omuzunda son gidişini ağlayarak izlerken 'Okulu var, okuluna gider daha iyilerini yaparsın' sözleri aklıma geldi. Liseyi bitirdiğimde, evdekiler hangi okula gideceğimi sorduklarında heykeltraş olacağımı söyledim. Babam çok kızdı fakat ben ısrar edince sesini çıkarmadı. Ve babamla birlikte otobüsle İstanbul'a kayıt yaptırmaya gelirken, iki jandarma arasında bir mahkumla yolculuk ettik. Babam, 'Allah seni bana böyle göstermesin' dedi. Göremedi. Çünkü erken ölmüştü.

Güzel Sanatlar'da okurken aileme yük olmamak için karikatür yapmayı öğrenmiştim. Geçim ve okul paramı kazanıyordum.

Bir gün kantinde arkadaşların karikatürlerini yaparak gıgır geçerken kantinin bir köşesinde yalnız başına bir kız oturuyordu. Dikkatlice yüzüne baktım. Ne kadar yalın ve temiz duruyordu. Onunla tanışmak için uzaktan karikatürünü yaptım. Götürdüm, hoşuna gitti ve böylece arkadaş olduk. Adı Sibel'di. Zaman içinde birbirimize aşık olduk. Fakat o benim kadar rahat değildi. Arada bir bu sevgi beni korkutuyor, yürümez gibi sözler söylüyordu. Ben ısrarla böyle konuşmamasını söylüyordum.

Gençliğimin ilk aşkıydı. Tertemizdi. Ailesinin mutaassıp olduğunu, sık sık görüşemeyeceğimizi tekrarlıyordu. Bense sırlıslıkla aşkımda ve evde ondan gizli onun heykelini yapıyordum. Ona sürpriz yapacak hem de aşkımda daha çok ispatlayacaktım. Sibel hiç kimseyle arkadaşlık kurmazdı. Ben sürekli ona geleceğimizden bahsedirdim. O ürkek ve sürekli rahatsızdı. Yalnızca yüzüne bakar bakar sessizce ağlardı. Ona sıkı sıkı sarılır, ağlamasına katılırdım.

Bir akşam okuldan iki-üç arkadaşım ile Beyoğlu'na gezmeye çıktık. Önce bir meyhaneye gidip içtik. Arkadaşlar randevuevlerini gezelim dediler. İçimde bir sıkıntı vardı, zorla kabul ettim. Birkaç randevuevi gezdik. Son bir randevuevine geldik. Ben daha kapının camından içeriye baktığımda Sibel'i bir müşteri ile çıkarken gördüm, o beni görmedi. Hızla geriye dönerek karanlık sokaklarda isyan bağırtılarımla koştum durdum. Sabahın kör ışıklarına kadar içtim, içtim... Evime geldim. Gizli gizli yaptığım heykelimin başında durdum. 'Doğum günümde en güzel eserimi yapmam dileğiyle' Sibel'in bana hediye ettiği kocaman balyozu beyaz örtünün altındaki sevgime vurdum. Heykel yere kıpkızıl kanlar içinde devrildi. Kanları görünce ayıldım. Örtüyü kaldırdığımda gördüğüm kafası patlamış Sibel'di. Ölmüştü, öldürmüştüm onu. Çıldırıştım. Mahkemede derdimi anlatamadım. Akıl hastası olduğuma karar verdiler. Çünkü sürekli 'Onu ben öldürmedim, heykelime vurdum' diyordum. On yıl hapis verdiler.

Sonradan Sibel'in hayat kadını yatalak bir annesi, bir de ortaokulda okuyan bir kızkardeşi olduğunu öğrendim.

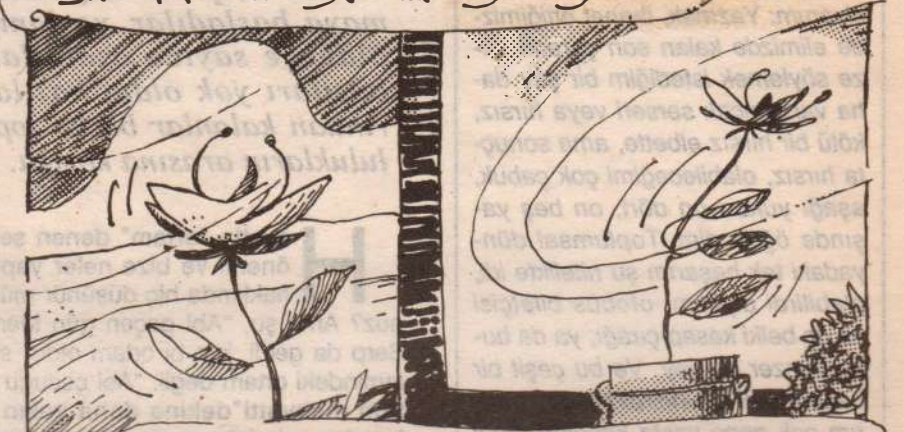
Ben ona sürpriz yapacaktım, o da bana sürpriz yapacaktı galiba. Karşılıklı gizli sürprizimiz nerelere gelmişti... Ben de yaşamı bıraktım. Yüreğimde can borcumla yalnızca şarap ve otel parasına sokaklarda karikatür çiziyordum. Yaşamıyorum. Ben katil değilim. Ben katil değilim... Heykelime vurdum. Sevgime vurdum. Ben katil değilim... Ben katil değilim, değilim... diye bağıra bağıra karanlıklara koştum. Kayboldum.

Sokak mahkemesi hâlâ sessizdi. Karar veremiyordu.

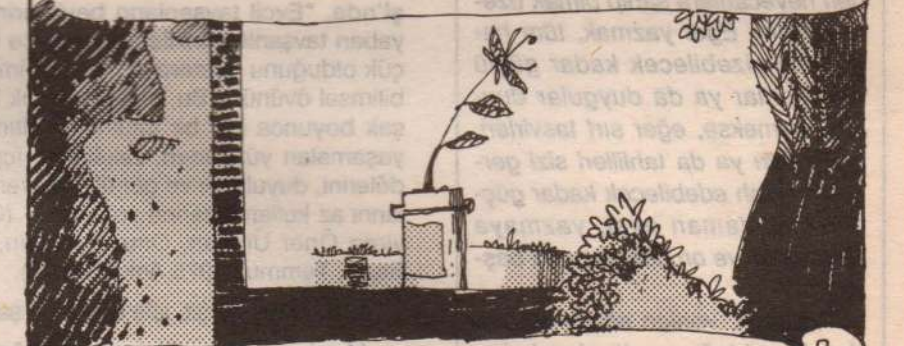
Fakat ben 'O katil değildi' diye zaptı imzalıyordum.

döktü rengini sessizce

Eflatur esirtiler içinde tıtsırdı ilcecik
Aynı işleri kokuyla iki ayrı esguvar

Birisi bir küçük evire içedörük batırsırde

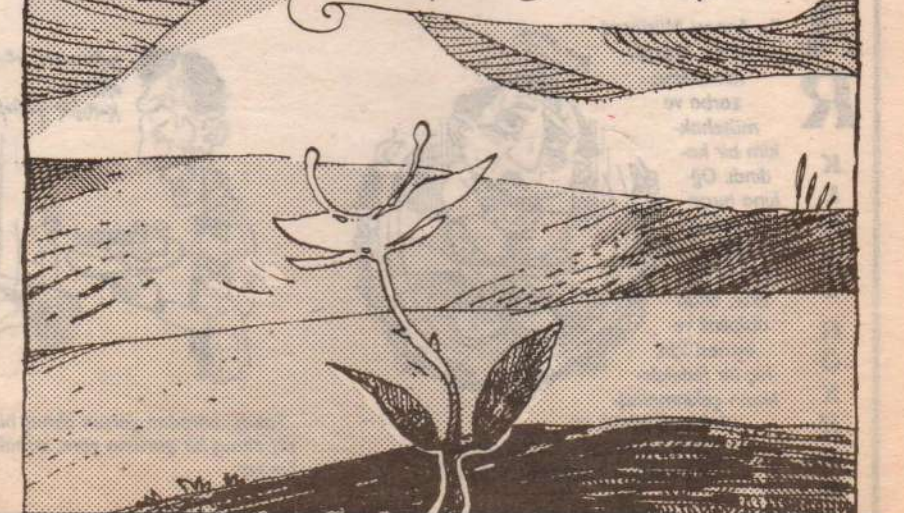
Süslendi sergisirri iki perrebe avucur

Öbürü bir nezar başırda öksüz

döktü rengini sessizce...

Pi y a n o

Sonbahar'da
çarpan bir grup yürek
beş kitadan şairlerin
sürü halinde
havalandılar
Usul usul
girdiler bir sandığa
Ve sandık
bir piyanoya dönüştü

K a n a t

Bir kuş resmi yaptım
Kelimelerden kafa
kalem ucundan gaga
bir avuç topraktan gövde
sazın telinden gerdan
ottan kuyruk
kirazdan bir yürek taktım
Uçmadı
Ta Van Gogh'un fırçasından
bir kanat takıncaya dek.

* ŞERKO BÊKES: Iraklı bir Kürt şair olan Şerko Bêkes, 1970 sonrası Kürt şiirinin önde gelen isimlerinden biridir. 1987 yılında İsveç PEN Kulübü'nün Toxoliski ödülünü alan Bêkes, Irak'ta kurulan Kürt hükümetinde bir süre Kültür Bakanlığı yaptı. Hala İsveç'te yaşayan Bêkes'in Türkiye'de Avesta Yayınları arasında çıkan "Ji Nav Şîrên Mîn" (Şiirlerin İçinden) adlı seçki kitabından seçtiğimiz bu şiirlerini şair, "poster şiir" olarak tanımlıyor. (Kürtçe'den Çeviren: Muhsin KIZILKAYA)

LEB-İ DERYA SAYIN

HACI ANA'NIN TUVALETİ

Altay Martı

Odadan gelen sesler üzerine içeriye girdiğinde, şaşkınlıkla "Vışş ke! O nedir herif? Bu da nereden çıktı şimdi..." diyebildi kocasına.

Az önce belediye arazözlerinin suladığı bozuk asfaltlı caddeye yetiştiğinde, yüzüne çarpan serinlik ve toprak kokusuy-la biraz canlanıp daha da hızlı yürümeye başladı. İftar neredeyse olacaktı. "İyidir, hoştur ama oruç ağız kafası bozuk olur şimdi bizim karının" diye düşününce düşününce kuş gibi ulaştı ufak gri taşlarla döşenmiş sokağa. Kapısının önüne attığı bir kürsüye çökmüş, miskin miskin ezanı bekleyen Hacı Mansur'la selamlaşıp kayar gibi geçip gitti yanından. Oh, sonunda paslı demir kapı!

Avluya girdiğinde kansını pencerenin dibine serdiği bir çul üzerinde mayışık bir şekilde otururken gördü. Daha 'Merhaba' demeye fırsat bulamadan soruyu yedi:

"Çörek otunu aldın mı herif?"

Hiç almaz olur mu? Bayramın yegâne keyfidir çörek! Hiç unutulur mu?

Poşetlerin birinden ufak bir paket çıkıp kansına doğru fırlattı. Bu, "Hee, aldım" anlamına geliyordu.

Elini ayağını yıkamak için banyoya girdiğinde ezan okunmaya başladı. Tüm evlerde, damlarda ve avlularda bir hareketlenme oldu.

Salona döndüğünde yer sofrası hazır. Evde kansından başka oruç tutan olmadığından çocukların hiçbiri gelmemişti henüz. Oturup beraberce iftan açtılar. O ara meyhan kökü şerbetini hatırladı Erol. Bir çırpıda ayağa kalkıp mutfağa gitti ve poşetleri eşeleyip iki naylon torba dolusu şerbeti bulup taslara doldurdu. Dökmemeye özen göstererek sofraya getirdi:

"Kadriye, al bir tane de senin için doldurdum. Buz gibi vallahi!"

Topu topu yarım saat sürdü yemek faslı. Sıra sofrayı toplamaya gelmişti. Dizlerini tuta tuta zorlukla kalktı yerinden Kadriye. Yine nüksetmişti bacak ağrıları işte. Eğilip sinideki tabakları ikişer-üçer almaya başlamıştı ki kapıda büyük oğul Nuri göründü. Annesini mihlanmış gibi görünce, "Vii, Hacı Ana, gene oran buran mı ağrıyor" diye hamle yaptı ve kaşla göz arasında taşıdığı sofrayı içeriye. Sonra da mutfakta ayaküstü bir şeyler atıştırmaya başladı. İçerde ise Erol habire kansına pırpıtlanıyordu:

"Şişmansın karı. Bu yüzden ağrıyor o bacaklar. Az ye biraz. Yaşın geldi eliye. Tansiyon olur, kalp olur. Fazla yeme."

Kadriye bu dırdır tarzını artık ezbere bildiğinden karşılık bile vermeye gerek görmeden televizyonun karşısındaki mindere uzandı boylu boyunca. Eskilerden kalma bir Türk filmi oynuyordu televizyonda. Yattığı yerden, tepeden tımağa rehavet içinde filmi izlemeye başladı. Bacaklarındaki sızı biraz dinmeye mi başlamıştı ne!

Birazdan evin diğer iki oğlu damladı. Salona genel bir selam sallayıp hemen mutfağa gittiler. Pencerenin kenarına oturmuş parmak kalınlığınca

da sardığı sigarasını içen Erol hiç laf sokuşturmasa olur mu? Hemen seslendi arkalarından: "Otel mi, lokanta mı burası? Niye vakitlice gelmiyorsunuz?"

Çocuklar bu serzenişlere alışkın olduklarından, hiç dert etmeyip yemeklere daldılar. Erol hâlâ kendi kendine söyleniyordu. Bir ara gözü Kadriye'ye takıldı. Yaptığı minderde hafif bir uykuya dalmıştı Kadriye. "Ulan kadın de-i hacetini bile rahatça yapamıyor be!" diye mınıldandı Erol kendi kendine. Acıyordu kansına; içini müthiş bir şefkat duygusu kapladı. Sonra birden bir düşünce geçti kafasından. Yavaşça kalktı yerinden ve balkona doğru yollandı. Babalarının geldiğini gören her üç kardeş de çaktırmadan bahçeye atılar avuç içlerine gizledikleri sigaralarını. Sakin bir sesle konuşmaya başladı Erol: "Çocuklar..." dedi, "karar verdim, yarın bizim Hikmet'in ordan bir klozet alalım, bir de usta tutup taktıralım bizim dandini tuvalete. Yazık-tır bu kariya. Hiç değilse bayramda rahat rahat oturup yapsın neyini yapacaksa." Çocuklar gülüşmeye başladılar. Selim "Vay bee! Desene bizim Hacı Ana da sosyete olacak bundan sonra!" diyebildi kahkahalar arasında.

* * *

Ertesi gün Erol'la çocuklar yüzlerindeki hınzır gülümsemeyi gizlemeye çalışarak çıkıp gittiler evden. Yanm saat sonra Hikmet'in dükkanındaydılar. Beyaz bir klozet hoşlarına gitti. Pazarlık yapıldı, takistler ayarlandı. Sonunda alışveriş bitti. Yeni eşyalarıyla birlikte bu kez "elinden her iş gelen" Fahri Usta'ya uğradılar. Meramlarını anlatıp, oturup bir de çay içtiler. Onbeş-yirmi dakika sonra da kalkıp hep beraber bir taksiye atlayarak evin yolunu tuttular.

Kendisine "hediye" getiren kocası ve çocuklarından habersiz olan Kadriye balkonda ipere

sıra sıra dizdiği patlıcan ve biberlerin yeterince kuruyup kurumadıklarını yokluyordu o sıra. Oda-dan gelen sesler üzerine içeriye girdiğinde, şaşkınlıkla "Vışş ke! O nedir herif? Bu da nereden çıktı şimdi..." diyebildi kocasına. Erol keyifli bir şekilde "Senin için aldık karı, kıymetini anla" diye yanıt verdi.

Fahri Usta alet edevatını alıp tuvalete geçmişti bile. Çocuklar arasına Kadriye'ye takılmaktan geri durmuyorlardı elbette: "Kraliçeler gibi oldun artık Hacı Ana."

Üç saat sonra klozetin tuvalete yerleştirme işi bitmiş ve Fahri Usta bir yorgunluk kahvesi sonrası "Hayırlı olsun" diyerek çıkıp gitmişti. Erol "Eee, karı haydi bakalım, biz bize kaldık, gir de bir dene artık!" diyerek Kadriye'yi tuvalete doğru sürükledi. Çocuklar da "Yap, yap, yap!.." diye tezahüratta bulunuyorlardı. Utancından kıpkırmızı kesilen Kadriye istemeden de olsa girdi tuvalete. Çocuklar ve Erol ise kapı arkasındaydılar. Bir duruyor, diğeri konuşuyordu: "Rahat mı, bacakların ağrıyor mu?", "Sifonu çekmeyi unutmayasın!"

Kadriye içerde renkten renge giriyor ve bağırıp çağırıyordu: "Vah! Vah! Vah!.. Bunca yıllık kariyım böyle şeyi ne gördüm, ne duydum. Defolun gidin kapıdan!.."

Tüm bu olağandışı durum yirmi dakika sürdü. İçerden su sesinin gelmesinin ardından yavaşça kapı açıldı ve Kadriye göründü belli belirsiz bir gülümsemeyle. Hemen heyecanla sordu Selim:

"Nasıldı Hacı Ana, rahat mıydı?"

"Gidin başımdan" der gibi baktı Kadriye hep-sine. Üstelediler, sordular da sordular. Sonunda patladı Kadriye: "Allah sizi kahrede" dedi mahcup bir sesle ve devam etti: "Hiçbir şey çıkmadı. Kabız olmuşam."

murathan

Y I L D I Z T O Z L A R I

en yeni yerlerimizi birbirimize borçlandık

Kadırga, Yaz Geçer

T A Ş I N M A K

Sizlerden birkaç haftadır uzak kalmamın nedeni Öküz'ün ısrarlı duyurularından anlaşıyor. Benim için başlı başına bir olaydı. Son yıllarda ağızdan çıkan hiçbir sözün ağırlığını duymayan sorumsuz ağızlar da uluorta kullanıldığından, anlamını, işlevini ve etkisini hayli yitirmiş olan şu "olay" sözcüğünü kullanmamak için çok uğraştım ama, hayır, yapamayacağım; taşınmak, benim için, sahiden bir olaydı. Evde çalışan ustalarla uğraşmak da öyle. Hatta belki başlı başına ayrı bir kitap konusu.

Kimileri için taşınmak, üstesinden kolay gelenebilir bir iş olabilir. En azından fazla büyütmeye değmeyen bir iş sayılabilir. Ben, o insanlardan değilim. Zaten ben, birçok konuda o insanlardan olmuyorum. Hayatta üstesinden kolay gelebildiğim neredeyse hiçbir şey yok. Hatta beni seven okurlarımın, benim için kolay iş sanabilecekleri yazı yazmak, şiir yazmak bile, üstesinden o kadar kolay gelinebilir şeyler değil. O on satır, beş dize için neler çektiğimi ben bilirim. Ben niye böyleyim? Falcılar, medyumlar doğru söylüyor olabilir: Galiba ben, bu gezegenden değilim. Fizik yasalarıyla başım hiç hoş değil! Gündeliğin beceriksiziyim. İnsanlara, eşyalara, hayata fazla saygılıyım. Hayaller, rüyalar, düşünceler, duygular, tutkular içindeyim.

Haziran 1987'de yaşamaya başladığım eski evimden haziran 1996'da taşındım. Dokuz koca yıl! Ömür parçası! Bir sevgili! Birkaç kitap! Yalnızca benim değil Pino'nun ve Pişo'nun da eviydi orası. Taşınmak: Sürekli oturmak üzere bir yerden başka bir yere giderek yerleşmek... Yalnızca bu kadar mı? İnsan yalnızca dış dünyada bir yerden bir yere gitmiyor, aynı zamanda kendi içinde de bir yerden bir yere gidiyor. Kaldı ki, mekân değiştirme konusunda çok tutucuyumdur; içimi hazırlamadan hiçbir şey yapamam hayatta. Sine-maya bile gidemem. Yeni ev, yeni hayat demek olabilir mi? Oldurmaya çalışmak gerekir mi? Kedimin yeni eve alışmasını bekledim bir süre. Ama o, beni eski evimden daha çok seviyor; ilk günlerdeki şaşkınlığını çabuk attı üzerinden, üzmedi beni. Kediler yaşadıkları mekâna çok bağlıdır, ancak sahiplerine çok düşkünlerse, mekânlarını değiştirmenin sorunlarını daha kolay göğüsleyebilirler. Aferin ona! Ayrıca yukarıdaki "sahip" sözüne aldirmayın, ben mi onun sahibiyim, o mu benim sahibim, bizim evde pek belli değil. Hele benim değil de, daha çok onun isteklerinin yerine geldiği düşünülürse... Durduk yerde kedimden söz edişim yalnızca ondan söz etmeden duramayacak kadar onu çok seviyor oluşumla ilgili değil, aynı zamanda konusu ev olan bir yazı yazarken kedi-den söz etmemek olanaksızdır; çünkü kedi, evdir.

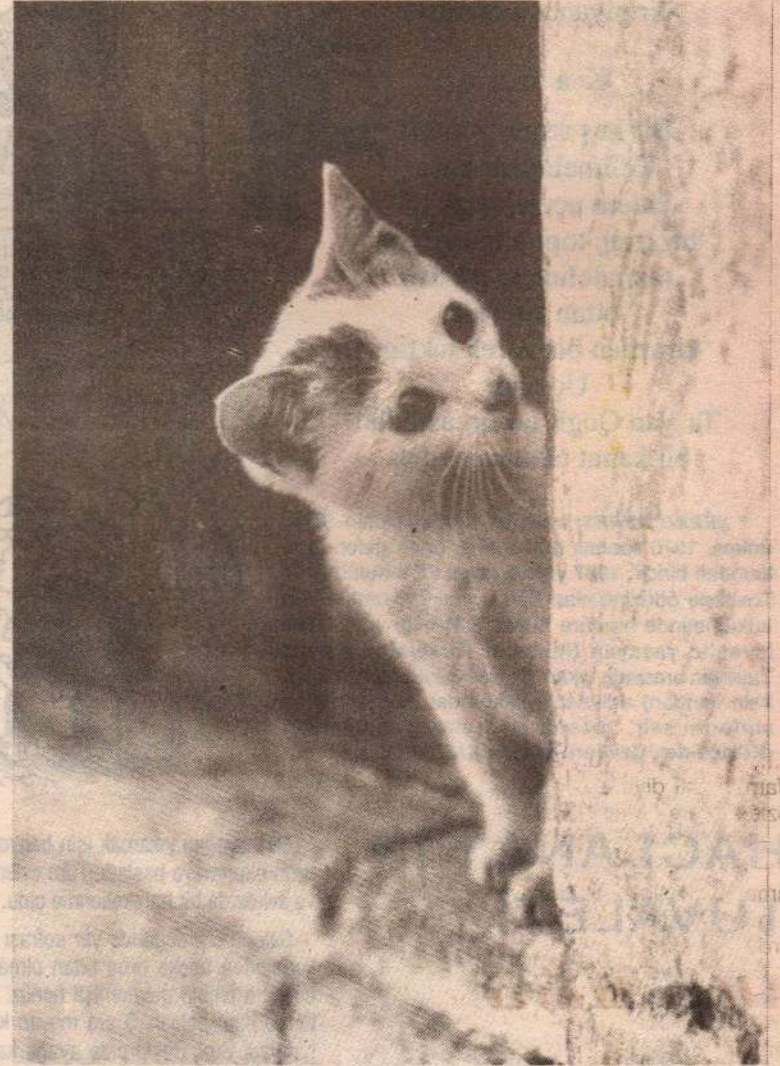
Taşınmak, bir tür dönemeç, insan hayatında bir sayfanın kapanıp bir başka sayfanın açılması, ya da yalnızca mekân değişimini bir sayfa, bir dönemeç sanmanın yanılsaması... (Bu

noktada gerçek ile yanılsama ayrımını kovalamanın ne önemi var? İçinin adımlarıdır seni doğru adreslere götüren.) O evin ardınız sıra her yere götüreceğiniz sarsılmaz görüntüleri, anıları... Taşınırken ardınızda bıraktıklarınızın, yaşadıklarınızın dokümü. Bu evde yaşarken bitiremediğiniz başka eve taşınacak yarım kalmış dosyalar... Daha önce olduğu gibi.

Kitaplığın Önünde'yi hiç yazmamışım gibi kitaplık önünde sabahladığım son geceler, her eşyanın, her andacın, her anının yeniden gözden geçirilmesi. Her duvarla, her odayla, her köşeyle, her anıyla ayrı ayrı vedalaşmak! Kapiyı son bir kez çekip çıkmadan dönüp ardına bir daha bakmak... Bir daha bakmak. Bir daha bakmak. Sanki son bakışta her şey yeniden dirilecek... Bir gözün ardında, bir gözün kapının eşiğinde öylece kalakalmak... Bir yazımda söz etmişim: Çehov'un bütün oyunları eşikte geçer, diye. Oyun başladığında, kahramanlarımız ya bir yerden gelmekte-dirler, ya da bir yere gitmekte... Çehov'un oyunlarına kendiliğinden hüznü katan bir şeydir bu. Bir pazar günü, eski evimin eşiğinde bu yüzyılda kaybolmuş bir Çehov kahramanı gibi uzun uzun durdum, son kez kapiyı çekmeden.

Yeni evin eşiğine adım atarken geçmişin yüklerinden olabildiğince kurtarmak istedim kendimi. Bol ışıklı, aydınlık bir başlangıç olsun istedim. Yeni ev, ancak böyle yeni hayat olabilir, diye düşünmüş olsam gerek. Geçmiş güzel taşımak gerek, geçmişin anılarından şimdiyi yaşamayı engelleyecek birer pranga yaratmamak gerek. Yeni evin kendi anılarına gereksinimi var, kendi takvimine, kendi tarihine, kendi "aura"sına; ancak böyle kendine ait bir hayat olabilir... Üstelik bu kendi evim. Hayatta ilk kez ev sahibi oldum. Benim de evim oldu. Sonuna kadar kalemin ucuyla kazanılmış helal para! Kimsenin sırtından kazanılmamış para! Kelimelerle kazanılmış bir hayat. Hiç kimseye yalan söylemeden, kimseyi aldatmadan, kimseyi kandırmadan, kimseyi sömürmeden; kendini, inançlarını, değerlerini ve arkadaşlarını satmadan, inanmadığın şeyleri yapmak zorunda kalmadan, gözünü aynadaki kendinden ve başkalarından kaçırmadan yaşanmış ve seçilmiş alçakgönüllü bir hayatın parasıyla alınmış alçakgönüllü bir evim oldu. Harcında sevgim, emeğim, alınterim var. Her çivisini başka türlü seviyorum. Üstelik bütün bunları, toplumun büyük kesiminin ilgilenmediği, dışladığı şiir, öykü, oyun ve yazı yazarak başardım. Elbette kendimle

k o i e k s i y o n

K u k u u ! B e n g e l d i m !

gurur duyuyorum ama, bunları salt kişisel bir başarı öyküsü anlatmak amacıyla değil, yazıya ve sanata gönül verenler, kendinize parmak izinize ve el yazınıza inanıyorsanız caymayın, demek için söylüyorum. Zaten toplumsal karanlık, hiçbir kişiselliğe izin vermiyor; taşınmanın kendi özelimdeki sızılardan, incelikli hüznülerinden ya da yeni bir evin kapısının açıldığı yeni bir başlangıçın ışıklı umudundan söz ederken, taşınmak ne demek, onca yıldır, evleri yakılan, köyleri boşaltılan, vatanlarından ve topraklarından sürülerek bilmedikleri memleketlere ve hayatlara sürgün edilerek en ağır yaşam koşulları içinde hayatta ve ayakta kalmak mücadelesi veren Kürt halkının yaşadıklarını mahcubiyetle anımsamamak mümkün mü? Elimden fazlası gelmiyor, sizleri kalbimin doğusunda ağırlayabilirim ancak...

mungan

KARA ÇALAN

Nihat Genç

KALEM EĞLENCELERİ

Tarihin en büyük klasiklerinden Dante'nin İlahi Komedyası'nın da Araplar'dan gittiği tartışılıyor. Bu duruma en çok Çetin Altan üzülecek. Çünkü üstad, ne zaman sıkılsa, şu misali kullanır: "Dante İlahi Komedyası'yı yazarken, bizim Kuyucu Murat insan doğruyordu".

Efe argosunda hükümet memurlarına "lülük" denirdi. Çakırcalı Mehmet Efe'nin 1024 "lülük" öldürdüğü söylenir, aralarında, çoluk, çocuk kadın yoktur. Karısı mezar taşına "Meşhur Çakırcalı Mehmet Efe" yazdırdı, halk, mezar toprağından avuç avuç alıp sıtma ilacı olarak kullandı.

Eski Yunan'da kadınların hayatlarında bir kere başka erkekle yatma hakları vardı, bunun için bir tepeye çıkıp otururlardı, (orospu tepesi değil), ta ki bir erkek gelip beğenene kadar. Buraya kadar güzel. Ancak, o tepede beş yıl oturup beğenilmeyenler de olmuştur..

Önüne kemik atmak, diye, bir deyim vardır. Aslı nedir? Eskiden çobanlar bir başka sürüden koyun çalmak isterlerse, çırılçıplak soyunurlarmış. Köpekler çıplak adama hiçbir şey yapmazlarmış. İşin kötüsü, sırtışarlarmış. Çobanlar sırtışmadan kurtulmak için köpeklerin önüne yağlı kemik atarlarmış; kemikler karışmasın diye mi?

Birikim Dergisi'nin yıllardır başyazarlığını yapan ünlü düşünce adamı Ömer Laçiner, bir gün minibüste şoförün yanında arkada koltukta da alo reklamlarına çıkmış bir kadın, önce kadına "Abla siz Alo reklamındaki kadın mısınız?" diye sormuş, kadın böbürlenip burnunu havaya dikmiş, bir tafrayla "evet" demiş. Sonra Şoför Ömer Laçiner'e, "şiiiiışt kârdeş, ablayı tanıdınız mı?" demiş. Ömer Laçiner'de "hayır" demiş, şoför kendi kendine: "Ne mal adamlar var, dünyadan haberleri yok" demiş.

Leyla ile Mecnun hikayesinde Mecnun'un hiçbir işi olmadığını bilir misiniz? Zaten Mecnun demek, cinli demekmiş.

Bir külhanbeyi oyunu, Kağıthane'de, külhanbeyi üstündeki yelek, cepken, don fanileyi çıkardıkça arkadaşları da "dellal, dellal" diye bağıırır, külhanbeyi de "sattım, sattım" diyerek çırılçıplak kalana kadar soyunurmuş. Bir tür eğlenceymiş.

Televizyon kelimesi yerine sihirli kutu, büyüü kutu kelimeleri teklif edilmiş, sihirli kutunun da eski ismi, sanduki acaib imiş.

Ağızına bal çalmak, deriz. Aslı, eskiden sünnet olan çocuklar bağırırdıklarında susturmak için ağızlarına bal çalınır. Ağızdan dolma laf deriz. Aslı, eski tüfekler ağızdan dolma olduğu için.

Eskiden kalenderlerde perçem bırakmak adetmiş, çünkü, öldüklerinde mezara perçeminden tutularak götürülürmüş.

Mecnun'un babası Leyla'yı istediğinde, Leyla'nın babası ne diye kızını vermemiş: "Kızım Ufaktır".

Bektaşiler şaraba kızıl deli derlerdi. Darısı başına deriz. Aslı, düğünde gelinin başı-

na buğday, darı atılır, o yüzden. Eskiden çitkırıldım çocuklara muhallebici denirdi, kızlara? Hanım iğnesi..

Leyla'nın babası Mecnun için ne demiş? Deli mi nedir, çöllerde tek başına geziyor..

Muska'nın kötülerden korunmak vb. için yazıldığını biliriz. Peki şirinlik muskası nedir? Taşıyanlar şirin görünsün, sevelsin, diye.

Sır kelimesi nereden gelir? Çömleğe cila çekmek Türkler'in marifeti. Sırça işi denirdi. Ustalar mesleği kimse öğrenmesin diye, sırrı, sır gibi saklarmış. Gün gelip kendileri de unuttu sır mesleğini. Çeliğe ne kadar su verilir, macunlara ne kadar afyon karıştırılır, aklınıza hangi meslek geliyorsa, bugün elimizden çıktı, çünkü sır saklayan ustalar öldü. Hatta ustalar, kızları birgün gelin olup gidecek diye kızlarına dahi söylemezlerdi. Mesela, dünyaca ünlü kök boyalarını şimdi Alman kimya profesörlerinden öğreniyoruz. İşin ilginç yanı, sır kelimesini de unuttuk, sonra Ara lar'dan alıp kullanmaya başladık. Sır, mır kalmadı, ancak, biz yine de sırrı devlet sırrı gibi koruyoruz.

Leyla ile Mecnun'da Mecnun'un teyze oğlu Zeyd, Mecnun'dan görür, Mecnun gibi aşık olur. Ne var ki, hikayesindeki rolü, Leyla ile Mecnun arasında mektup taşımak.

Batılı masalların yüzde yüzüne yakını Çin ve Hind'den gitme. Yazar Mehmet Önder'e göre, Andersen masallarının birçoğu Mevlana'dan yürütme. Şu meşhur kral çıplak hikayesinin de doğudan gitme olduğu aşık. Biraz değişik. Padişah birgün birşey dokuyormuş gibi yapan bir adama, senin mesleğin nedir der. Adam, "kumaş dokuyorum, yalnız benim kumaşı piç olanlar göstermez" der. Padişah piç olmadığını göstermek için bütün kumaşları satın alır.

Tarihin en büyük klasiklerinden Dante'nin İlahi Komedyası'nın da Araplar'dan gittiği tartışılıyor. Bu duruma en çok Çetin Altan üzülecek. Çünkü üstad, ne zaman sıkılsa, şu misali kullanır: "Dante İlahi Komedyası'yı yazarken, bizim Kuyucu Murat insan doğruyordu".

Mecnun'un kimseyle konuşmayıp çölde hayvanlarla yaşadığını, sonunda kuşların başında yuva yaptığını biliyor musunuz?

Dünyanın yuvarlak olduğunu batıdan dörtüzyıl önce Mevlana'nın söylediğini? İşte: "Afıtaba terk-i in-gülşen koni/Ta ki taht-ül-arz-ra ruşen koni". Manası: Ey güneş, bu gülşeni terkediyorsun, yani bu iklimde gurup ediyorsun ki, bizim iklimimizin altındaki yurtları aydınlatasın.

Mecnun'un önce annesinin, sonra babasının, sonra Leylası'nın Mecnun'un düştüğü içler acısı hallere üzüлüp öldüklerini biliyor musunuz?

Böylelikle Mecnun'un ne iş yaptığı da anlaşılıyor, ya çöllerde gezmek, ya da karıdan öldürdüklerinin mezarında ağlamak.

Kitaplık Dergisi'nde okudum, Marko Polo da bir yalanmış. Çin'e gitmemiş. Bir gemiciden dinlemiş, gemicinin Türk olma olasılığı yüksek. Yazarın en büyük iddiası, Çin'e gitseydi, Çinli kadınların daracık demir ayakkabı giydiğini, bu yüzden yolda güçlüklerle yürüdüklerini, hatta bu yüzden Çinli kadınların evden dışarı çıkamadıklarını mutlaka görür, yazardı, diyor.

Bütün gençliğim boyunca etkisinde kaldığım Mecnun hikayesinde son kararımı açıklıyorum: Mecnun, kızı görüp çöle kaçıyor. Kız binbir bahane bulup Mecnun'u çağırıyor, Mecnun, yine kaçıyor. Bu sefer kız binbir müşkülâtla ta çöllere Mecnun'un yanına gidiyor, Mecnun, yine yok, diyor, yine yok, diyor. Hade be!

Ünlü Iskenderiye Kütüphanesi'nin nasıl kurulup, yaşatıldığını bilir misiniz? Iskenderiye limanına gelen her gemide arama yapıp, yolcuların üstündeki kitaplara el konuluyor, sonra bir gün içinde kitapların kopması çıkartılıp, tekrar yolculara veriliyor.

Hipokrat denilen adamın doktorlara evrensel bir ilke olan yemini de yalan. İranlılar'la savaşıırken, 'Onlar bizim düşmanımız, onlara yardım edemeyiz' demiş.

Mecnun'un Leyla'ya ilkokulda aşk olduğunu biliyor musunuz? Büyük bir rivayete göre yedi yaşında.

Armstrong'un ayda ezan sesleri duyduğu da doğruymuş. Eğilmiş taş alacak, arkasından Ofli hoca bağırması: "Hop hemşerim", Armstrong: "Bir taş alıp gideceğim" demiş. Ofli hoca: "Kime sordun, aliysin".. Armstrong: "Bütün dünya beni bekliyor, bir taş alacağım, hepsi bu kadar.." Ofli hoca: "Hadi al, al, yalanuz, habu camiye bir yarıdım etl.."

Aslı ile Kerem'in final sahnesi tam bir kurgu film. Aslı'nın ailesi, sonunda sihirli düğmeli elbiseyi giymek şartıyla, Aslı'nın Kerem'le gerdeğe girmesine müsaade eder. Kerem gerdek gecesi, Aslı'nın sihirli elbisesinin düğmelerini çözmeye başlamış. Çözdükçe düğmeler kendiliğinden yeniden ilikleniyormuş. İşte o sıra, Kerem'in de ateş başına vurur, yanarak ölür. Aslı, saçlarıyla Kerem'in kül olmuş cesedini süpürürken, saçları tutuşur, o da kül olur.

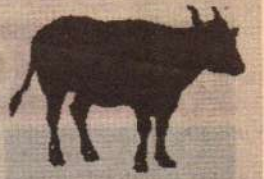
Kahraman, pehlivan demekmiş, herhalde en milli kelimemiz budur, onu da İran'dan aldık. Tarihi efsaneye göre, Şah Tahmurs'un Kahramanı Katil lakabında bir oğlu varmış. Üç yaşında devlerin içine karışmış. Bir gergedana binerek kaçmış. Binlerce insanı kılıktan geçirmiş, kahramanı katil olmuş.

Ferhat ile Şirin'de, mektup götürme, arayı bulma işini önceleri karşı çıksa da Şirin'in dadısı yapıyor.

En milli kelimemiz Sancaktır, değil mi? Hristiyanlar fethettikleri şehirlere, kasabalara manevi büyüklerinin adlarını verirdi: Saint Paul, Saint Jack, gibi. Biz de bu kasabaları onların elinden aldık, aynen kullandık.

Aşk hikayelerimizin birçoğu sarayda, birçoğu yollarda, Ferhat'ın ki, dağlarda, Mecnun'un ki çöllerde geçiyor. Ormanda geçen bir aşk hikayemiz yok. Oturup, gelecek hafta hikayeciliğimizdeki bu boşluğu dolduracağım!..

Sonu öldü diye değil, o iyi bir adamdı diye bitecek.

SAYI: 15
15 AĞUSTOS 1996
PERŞEMBE

SAHİBİ:
ŞİNERA YAYINCILIK adına
Mehmet ÇAĞÇAĞ

Yayın Yönetmeni:
Metin ÜSTÜNDAĞ
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Kutlu ESEDEMİR

Öküz'e saman ve su verenler:
Altay MARTI, Aslan ÖZDEMİR, Atilla ATALAY, Ayça ŞEN, Bahadır BARUTER, Bahadır BOYSAL, Can KOZANOĞLU, Can YÜCEL, Can BARSLAN, Cezmi ERSÖZ, Cüneyt ÖZDEMİR, Çigdem ANAT, Devrim SEVİMAY, Derya SAYIN, Eflatun NURLI, Ender ÖZKAHRAMAN, Engin TURGUT, Eşber YAĞMURDERELİ, Ferhan ŞENSOY, Fikret BEKLER, Gani MÜJDE, Güneri İÇOĞLU, Halil TURHANLI, Hacer YILDIRIM, Haydar ERGÜLEN, Kemal GÖKHAN, Kutlu ESEDEMİR, Lütfü OFLAZ, Mehmet ÇAĞÇAĞ, Memet ERDENER,

Mesut CEYLAN, Mesut KARA, Metin ÜSTÜNDAĞ, Murathan MÜNGAN, Muhsin KIZILKAYA, Musa KART, Nihat GENÇ, Orhan PAMUK, Oktay GÜZELÖĞLU, Omer LAÇİNER, Semra CAN, Sezai SARIOĞLU, Sunay AKIN, Soner GÜNDAY, Tan CEMAL, Tuğrul ERYILMAZ, Tuncay AKGÜN, Tuncel KURTİZ, Tuncer ERDEM, Umit KIVANÇ, Vedat ÖZDEMİROĞLU, Yıldırım TÜRKER, Yılmaz ERDOĞAN, Zafer TEMOÇIN

Sayfa Sekreteri
Aydın ŞAHİN, Fikret ÖZDEMİR
Bilgisayar Tasarım:
Murat YÜCEAN, Cebirail OKÇU, Vesile ÖZDEMİR, Yasemin KALE

Montaj:
Kadri Çavuşoğlu
Satış:
Cüneyt AYDIN
İşletme:
Orhan AÇAR
Halkla İlişkiler:
Suzan ÇARK
Muhasebe:
Yaşar AKŞAHİN
Bina Görevlisi:
Yasin ADIYEKE
Tel: 251 42 44 - 251 57 54,
Fax: 251 52 67,
Baskı: Basmat
Dağıtım: Bir-Yay,
Adres: İstiklal Cad.
İmam Adnan Sok. No:20
80800 Beyoğlu/İSTANBUL

ABONELİK KOŞULLARI

AMERİKA - (UÇAK)
1 yıllık Abone bedeli - 100 \$ -
6 aylık Abone bedeli 50 \$
UZAKDOĞU - (UÇAK)
1 yıllık Abone bedeli - 125 \$
6 aylık Abone bedeli 65 \$
AVRUPA (POSTA)
1 yıllık Abone bedeli 100 DM
6 aylık Abone bedeli - 50 DM
AVRUPA (UÇAK)
1 yıllık Abone bedeli 110 DM
6 aylık Abone bedeli 55 DM
YURT İÇİ (POSTA)
1 yıllık Abone bedeli
3.500.000 TL
6 aylık Abone bedeli
1.750.000 TL

BANKA HESAP NUMARALARI:
Mark hesabı: 3002462 - 0
Dolar hesabı: 3002461 - 2
TL hesabı: 1100384 - 7

(Hesap numaralarının hepisi Yapı Kredi Bankası, Parmak-kapı Şubesine aittir)

BUNLAR OLDU

✓ **Cinayet Saati** şiirinde "Allahına kitabına sövüp saydım" dizesi nedeniyle hakkında dava açılan Atilla İlhan, "Şiir, Haliç'te demirlemiş eski bir vapurun sökülüşünü anlatıyor. Allahına ve kitabına sövülen de bu eski vapur. Vapurun dini, allahı, kitabı söz konusu olamaz" dedi.

✓ **IHD Genel Sekreteri Hüsnü Öndül**, "İnsan Hakları Tarihi" kitabının yargılanmasını kınadı.

✓ **Savaş Karşıtları Derneği** yeniden kuruldu.

✓ **Şişli Etfal Hastanesi'nde** tedavi gören Adalet Ağaoğlu yoğun bakımdan çıktı.

✓ **Çalışma Bakanı Necati Çelik**, "Türkiye'yi bu hale getirenleri halk tanısın diye kaba terimler kullanıyorum. Önce ipin ucu nerede onu bulmak lazım. Puştun elinde olduğunu biliyoruz, ama bu puştlar kim, onları billemiyoruz" dedi.

✓ **Halkın Hukuk Bürosu'ndan** yapılan bir açıklamada açık grevine katılan eylemcilerin tedavilerinin sarsaklandığı ileri sürüldü.

✓ **Demirel yetki ve promosyon Yasaları'nı** veto etti.

✓ **Ankara Batıkent'de** bir ev baskınında öldürülen Mustafa Selçuk'un babası İçişleri Bakanlığı aleyhine tazminat davası açtı.

Erbakan 21 İranlının canına kıydı

21 İranlı rejim muhalifi Erbakan'ın İran gezisi öncesi İran'a iade edildi. Uzatmadan söyleyelim; bir diplomatik jest uğru na 21 kişinin ölümüne onay verildi. Bu bir cinayetti, cinayet de değil toplu bir katliam. 21 kurbanın mevsusu edilmedi gazetelerde. ÖDP Genel

Oluç - Evet. Zaten uzun zamandır üzerlerinde Demökles'in kılıcı sallanıyordu. Politik pazarlık malzemesi olarak kullanılıyordu. İran'la ilişkileri iyi olmayan hükümetler iş başında olduğu sürece geri verilmedi. Erbakan ilişkileri düzeltme nedeniyle 21 İranlının hayatını hediye etti.

Öküz - Öldürülecekler mi?

Oluç - Adil bir şekilde yargılanmayacaklar. Öldürülecekler. İran rejimi kendine muhalefet edenlere hayat hakkı tanımayan bir diktatörlüktür. Bu insanlık dışı durumu protesto etmek gerekir. Daha da iladeyi bekleyen birçok muhalif var.

Öküz - Ne yapılmalı?

Oluç - ÖDP elinden gelen desteği gösterdi. Bu rejim muhaliflerinin desteklenmesi gerek. BM bir an önce mülteci statüsü tanımalı, bu insanları kurtarmalıdır.

Başkan Yardımcısı Saruhan Oluç'la bu diplomatik katliamı konuştu Öküz.

Öküz - 21 İranlı muhalif kurban mı edildi.

MAVİ KÖPRÜ İNTİHARI ÖNLER Mİ?

İstanbul Boğaziçi ve Fatih köprülerinden intiharların önü alnamıyor. Bugüne kadar ulaşılan rakam 107. Uzmanlar ve uzman olmayanlar sorun için çözüm peşinde. En son cin zeka öneri, köprünün maviye boyanmasıydı. Prof.Özcan Köknel'e Öküz muhabiri sordu:

Öküz - Hocam, köprü maviye boyanırsa intiharlar azalır dediler. Aslı var mı bu işin?

Köknel - Renklerin insanın ruhsal yapısını etkilediği doğrudur. Bazı renkler insanı ajite eder, saldırganlaştırır. Mesela kırmızı gibi, turuncu gibi... Bazı renkler de sakinleştirir, dinlendirir. Pembe gibi, mavi gibi... Ama bunlar ruh sağlığı yerinde olanlar için geçerli. Yoksa, kendini öldürmeye karar veren insan için bir anlamı yok.

Öküz - Yani bu öneri saçma.

Köknel - Evet, komik bir fantazi. Böyle bir şeyi öneren ruh hekimi olamaz. Eğer bu doğru olsaydı Nobel ödülü alırdı. Bir aklevelin uydurması.

Öküz - Peki hocam, intiharları önlemenin hiç mi çaresi yok?

Köknel - Bu intihar olaylarının bir kısmı gösteri, bir kısmı kamuoyunun ilgisini çekerek bir amaca hizmet etmesini sağlamak. İş bulmak, kız bulup evlenmek gibi. Önce medyanın bu işi özendirmemesi lazım.

Öküz - Peki, köprüde sürekli bir nöbetçi ruh hekimi bulundurmamak bir işe yarar mı?

Köknel - Bir kere olaya müdahale edeceklerin eğitilmeleri lazım. Çevredeki kalabalığı dağıtmak lazım. İntiharı kafasına koyan birisini o işten vazgeçirmek çok zordur. O an orada, 40-yıllık bir hekim olarak ben de olsam, belki intiharı önleyemem.

Öküz - Hocam, manzaranın da cezbedici bir etkisi var deniyor...

Köknel - Saçma. Manzaranın etkisi olamaz.

IHD 10. yaşını Arabalı Vapur'da kutladı. Vapur boğazda neşe içinde dolaştı. Türküler söylendi, dans edildi. Gemiye gezi boyunca bir polis yatı adım adım izledi.

Trafik canavarı RP'lilerin peşinde

Yıllar önce Erbakan'ın parmakları makam arabasının kapısına kısılmış, hocanın kopmak üzere olan parmakları son anda dikilmişti. RP İstanbul Milletvekili Aydın Men-

zasında ağır yaralandı. RP Karaman Milletvekili Abdullah Özbey'in midibüsüne traktör

çarptı. Özbey kolundan ve bacağından yaralandı. Erbakan'ın özel koru-

deres trafik kazasında felç oldu. Başbakanlık Basın Müşaviri RP'li Nazır Özsoz, geçen hafta yine bir trafik ka-

maları gūnaşırı bir kaza ya neden olmaya devam ediyor. Allah ta kiyye istemiyor anlaşılan...

Dilan'la Berivan Adana'da öldürüldü

Bilsem saklardım sizi

En kuytu yerinde göğsümün

Arslan Kral'la tanıştırmaya götürürdüm uykularınıza girip

Kollarımda dünyanın en uzun salıncağı

Ayaklarınız buluta değinceye dek sallardım

Pamuk helvadan dağlar

Gökkuşağından taçlar yapardım

Saçlarınıza...

Güvercinler uçururdum ellerinizden

Göremeyesiniz diye bu canhıraş zulmü

Bebeklerim

Bu utanç bize kaldı

Sizi ölü ele geçirdiklerinde

En kuytu yerinde göğsümün

Kırılan yeşil bir daldı...

✓ **Lombello del Mondo'nun** dünyanın göbek deliği anlamına geldiği giderek çok fazla sayıda memleket evladınca öğreniliyor.

✓ **Giresun'da** seyyar fotoğrafçı Huzur Çakır, 100 bin liralık alacağına kesik atan Faruk Taşdemir'i öldürdü.

✓ **Bir grup Japon** turistin Rize ve Trabzon'da horon öğrendiği bildirildi.

✓ **7 memleket** evladı soyadı belli olmadığı için yurttaşlıktan çıkarıldı.

✓ **13 yaşındaki** İngiliz Sarah Cook'la dini nikah kıydığı için bir süre tutuklanarak cezaevinde kalan Musa Kömeağaç Mersin'de Musarah adıyla bir cafe açtı.

✓ **Marmaris Paşası** Kenan Efendi, orman yangınlarına önlem olarak ateşe dayanıklı ağaç dikilmesini istedi.

✓ **Trabzonsporlu** Abdullah yediği ton balığı konservesinden zehirlendi. Abdullah'a serum takıldı.

✓ **Denizli'de** "kapıcı" yerine "apartman görevlisi'nin kullanılması amacıyla imza kampanyası açıldı.

✓ **DYP'den** ayrılan milletvekilleri parti kurup kurmama konusunda ikiye ayrıldı. Hüsamettin Cindoruk, "Bu karpuz kavun mevsiminde parti mi kurulur" diye karşı çıktı.

